Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

►B **EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 854/2004,**

29. aprill 2004,

millega kehtestatakse erieeskirjad inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametlikuks kontrollimiseks

(EÜT L 139, 30.4.2004, lk 206)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
►M1	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 882/2004, 29. aprill 2004	L 165	1	30.4.2004
►M2	Komisjoni määrus (EÜ) nr 2074/2005, 5. detsember 2005	L 338	27	22.12.2005
►M3	Komisjoni määrus (EÜ) nr 2076/2005, 5. detsember 2005	L 338	83	22.12.2005

▼B

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 854/2004,

29. aprill 2004,

millega kehtestatakse erieeskirjad inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametlikuks kontrollimiseks

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 152 lõike 4 punkti b,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ([1])

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ([2])

olles konsulteerinud regioonide komiteega,

vastavalt asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetlusele ([3])

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 852/2004 ([4]) kehtestatakse kõikide toiduainete suhtes kohaldatavad hügieenieeskirjad ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 853/2004 ([5]) kehtestatakse hügieeni erieeskirjad loomsete saaduste jaoks.

(2) Loomsete saaduste ametliku kontrollimise erieeskirjad on vajalikud selleks, et võtta arvesse selliste saadustega seotud konkreetseid aspekte.

(3) Konkreetsete kontrollieeskirjade kohaldamisala peaks peegeldama konkreetsete hügieenieeskirjade kohaldamisala määruses (EÜ) nr 853/2004 sätestatud toidukäitlejate suhtes. Liikmesriigid peaksid siiski läbi viima asjakohased ametlikud kontrollid nimetatud määruse artikli 1 lõike 4 kohaselt kehtestatud siseriiklike eeskirjade täitmise tagamiseks. Nad võivad seda teha, laiendades käesoleva määruse põhimõtteid sellistele siseriiklikele eeskirjadele.

(4) Loomsete saaduste ametlikud kontrollid peaksid hõlmama kõiki neid aspekte, mis on olulised rahvatervise ja vajaduse korral loomade tervise ja heaolu kaitsmiseks. Need peaks põhinema viimasel kättesaadaval asjakohasel teabel ja seetõttu peaks olema võimalik kohandada neid, kui uus asjakohane teave saab kättesaadavaks.

(5) Toiduohutust käsitlevatel ühenduse õigusaktidel peaks olema usaldusväärne teaduslik alus. Sel eesmärgil tuleks vajaduse korral konsulteerida Euroopa Toiduohutusametiga.

(6) Ametlike kontrollide laad ja intensiivsus peaksid põhinema rahvatervise ohtude, looma tervise ja heaolu, vajaduse korral teostatud menetluste liigi ja tootlikkuse ning asjaomaste toidukäitlejate hindamisel.

(7) On asjakohane kohandada teatavaid kontrolli erieeskirju määruses (EÜ) nr 852/2004 ja määruses (EÜ) nr 853/2004 sätestatud läbipaistva menetluse kaudu, et võimaldada paindlikkust selliste ettevõtete erivajaduste arvessevõtmiseks, kes kasutavad traditsioonilisi meetodeid, kellel on madal tootlikkus või kes asuvad piirkondades, mille suhtes rakendatakse geograafilisi eripiiranguid. Menetlus peaks samuti võimaldama rakendada

([1]) EÜT C 262 E, 29.10.2002, lk 449.
([2]) ELT C 95, 23.4.2003, lk 22.
([3]) Euroopa Parlamendi 5. juuni 2003. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata), nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta ühine seisukoht (ELT C 48 E, 24.2.2004, lk 82), Euroopa Parlamendi 30. märtsi 2004. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ning nõukogu 16. aprilli 2004. aasta otsus.
([4]) ELT L 226, 25.6.2004, lk 3.
([5]) ELT L 226, 25.6.2004, lk 22.

▼B

pilootprojekte liha hügieeni kontrollimist käsitlevate uute lähenemisviiside katsetamiseks. Selline paindlikkus ei hõlma toiduhügieeni eesmärke.

(8) Liha tootmise ametlikud kontrollid on vajalikud, tõendamaks, et toidukäitlejad täidavad hügieenieeskirju ning järgivad ühenduse õigusaktides sätestatud kriteeriume ja eesmärke. Nimetatud ametlikud kontrollid peaksid hõlmama toidukäitlejate tegevuste kontrollimist ja erilisi kontrolle, kaasa arvatud toidukäitlejate enda kontrollide auditeerimisi.

(9) Eriteadmisi silmas pidades on asjakohane, et riiklikud veterinaarasutused viivad läbi tapamajade, ulukiliha töötlemisettevõtete ja teatavate lihalõikusettevõtete auditeerimisi ja kontrolle. Liikmesriigid peaks oma äranägemisel otsustama, kes on kõige sobivamad töötajad muud liiki ettevõtete auditeerimiseks ja kontrollimiseks.

(10) Elusate kahepoolmeliste karploomade ja kalatoodete tootmise ametlikud kontrollid on vajalikud ühenduse õigusaktides sätestatud kriteeriumidele ja eesmärkidele vastavuse kontrollimiseks. Elusate kahepoolmeliste karploomade tootmise ametlikud kontrollid peaks eelkõige olema suunatud kahepoolmeliste karploomade ülekande- ja toomisaladele ning lõpptootele.

(11) Toorpiima tootmise ametlikke kontrolle on vaja ühenduse õigusaktides sätestatud kriteeriumidele ja eesmärkidele vastavuse kontrollimiseks. Sellised ametlikud kontrollid peaks olema eelkõige suunatud piimatootmisettevõtetele ja kogutavale toorpiimale.

(12) Käesoleva määruse nõudeid ei peaks kohaldama enne, kui kõik uute toiduhügieeni käsitlevate õigusaktide osad on jõustunud. Samuti on asjakohane tagada, et uute eeskirjade jõustumise ja kohaldamise vahele jääks vähemalt 18 kuud, et võimaldada pädevatel asutustel ja asjaomastel tööstusvaldkondadel kohaneda.

(13) Käesoleva määruse rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused, ([1])

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Kohaldamisala

1. Käesolevas määruses sätestatakse loomsete saaduste ametliku kontrollimise erieeskirjad.

▼M1

1a. Käesolevat määrust kohaldatakse lisaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrusele (EÜ) nr 882/2004 (ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide, loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks) ([2]).

▼B

2. Määrust kohaldatakse üksnes nende tegevuste ja isikute suhtes, mille või kelle suhtes kohaldatakse määrust (EÜ) nr 853/2004.

3. Ametlike kontrollide läbiviimine käesoleva määruse kohaselt ei piira toidukäitlejate esmast õiguslikku vastutust toiduohutuse tagamise eest, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari

([1]) EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.
([2]) ELT L 165, 30.4.2004, lk 1.

▼B

2002. aasta määruses (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toiduohutusega seotud menetlused, ([1]) ning tsiviil- ja kriminaalvastutust nende kohustuste rikkumise eest.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

▼M1

▼B

c) *pädev asutus* — liikmesriigi keskasutus, mis on pädev sooritama veterinaarkontrolli, või keskasutuse poolt selleks volitatud mis tahes muu asutus;

▼M1

▼B

f) *riiklik veterinaararst* — veterinaararst, kes on käesoleva määruse kohaselt pädev tegutsema riikliku veterinaararstina ja on pädeva asutuse poolt määratud;

g) *heakskiidetud veterinaararst* — veterinaararst, kelle pädev asutus on määranud enda nimel läbi viima ametlikke erikontrolle ettevõtetes;

h) *riikliku veterinaararsti abi* — isik, kes on käesoleva määruse kohaselt pädev tegutsema riikliku veterinaararsti abina, kelle pädev asutus on määranud ning kes töötab riikliku veterinaararsti alluvuses ja tema vastutusalas;

ja

i) *tervisemärk* — märk, millega märgistamine tõendab, et ametlikud kontrollid viidi läbi käesoleva määruse kohaselt.

2. Vajaduse korral kohaldatakse ka järgmistes määrustes sätestatud määratlusi:

a) määrus (EÜ) nr 178/2002;

b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. oktoobri 2002. aasta määruses (EÜ) nr 1774/2002 (milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste sanitaareeskirjad) ([2]) on sätestatud järgmised määratlused: “loomsed kõrvalsaadused”, “TSEd” (transmissiivsed spongioossed entsefalopaatiad) ja “määratletud riskiteguriga materjal”;

▼M1

b) a) määrus (EÜ) nr 882/2004;

▼B

c) määrus (EÜ) nr 852/2004, v.a määratlus “pädev asutus”;

ja

d) määrus (EÜ) nr 853/2004.

([1]) EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1642/2003 (ELT L 245, 29.9.2003, lk 4).

([2]) EÜT L 273, 10.10.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 813/2003 (ELT L 117, 13.5.2003, lk 22).

▼B

II PEATÜKK

ÜHENDUSE ETTEVÕTETEGA SEOTUD AMETLIKUD KONTROLLID

Artikkel 3

Ettevõtete heakskiitmine

▼M1

1. Pädevad asutused tunnustavad ettevõtteid määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 31 lõikes 2 märgitud ajal ja viisil.

▼B

2. Liikmesriikide lipu all sõitvate tehas- ja külmutuslaevade puhul võib muude ettevõtete ajutiseks heakskiitmiseks kohaldatavat kolme- ja kuuekuulist maksimumperioodi vajaduse korral pikendada. Ajutine heakskiitmine ei tohi siiski kesta kokku üle 12 kuu. Selliste laevade kontrollimised viiakse läbi III lisa kohaselt.

3. Pädev asutus annab igale heakskiidetud ettevõttele, kaasa arvatud ajutiselt heakskiidetud ettevõtetele, heakskiidunumbri, millele võib lisada koodid toodetud loomsete saaduste liikide tähistamiseks. Hulgituru jaoks võib heakskiidunumbrile lisada teisesed numbrid, millega tähistatakse loomseid saaduseid müüvad või valmistavad üksused või üksuste rühmad.

4. ►M1 ———— ◄

c) Hulgiturgude puhul võib pädev asutus heakskiidu tühistada või peatada teatavate üksuste või üksuste rühmade osas.

5. Lõikeid 1, 2 ja 3 kohaldatakse nii:

a) ettevõtete suhtes, kes alustavad loomsete saaduste turuleviimisega käesoleva määruse kohaldamiskuupäeval või pärast nimetatud kuupäeva;

ja

b) ettevõtete suhtes, kes juba viivad loomseid saaduseid turule, kuid kelle kohta puudusid varem heakskiitmise nõuded. Viimasel juhul teeb pädev asutus lõikes 1 nõutud visiidi kohapeale võimalikult ruttu.

Lõiget 4 kohaldatakse samuti heakskiidetud ettevõtete suhtes, kes viisid loomsed saadused turule ühenduse õigusaktide kohaselt vahetult enne käesoleva seaduse kohaldamist.

▼M1

———————

▼B

Artikkel 4

Ametlikke kontrolle käsitlevad üldpõhimõtted kõikide käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate loomsete saaduste osas

1. Liikmesriigid tagavad, et toidukäitlejad pakuvad kogu vajalikku abi, tagamaks, et pädeva asutuse tehtud ametlikke kontrolle saab teostada tõhusalt.

Liikmesriigid eelkõige:

— võimaldavad juurdepääsu kõikidele hoonetele, ruumidele, käitistele jm infrastruktuuridele;

— teevad kättesaadavaks kõik dokumendid ja andmed, mida käesoleva määruse alusel nõutakse või mida pädev asutus peab vajalikuks olukorra hindamiseks.

2. Pädev asutus viib läbi ametlikke kontrolle, kontrollimaks, kas toidukäitlejad vastavad järgmiste määruste nõuetele:

a) määrus (EÜ) nr 852/2004;

b) määrus (EÜ) nr 853/2004;

ja

▼B

c) määrus (EÜ) nr 1774/2002.

3. Lõikes 1 osutatud ametlikud kontrollid hõlmavad järgmist:

a) heade hügieenitavade ning ohuanalüüsil ja kriitilistel kontrollpunktidel (HACCP) põhinevate menetluste auditeerimised;

b) artiklites 5–8 nimetatud ametlikud kontrollid

ja

c) lisades täpsustatud konkreetsed auditeerimisülesanded.

4. Heade hügieenitavade auditeerimisel kontrollitakse, kas toidukäitlejad kohaldavad pidevalt ja nõuetekohaselt menetlusi, mis käsitlevad vähemalt:

a) toiduahelat käsitleva teabe kontrolle;

b) ruumide ja seadmete projekteerimist ja hooldust;

c) hügieeni enne toimingut, toimingu ajal ja pärast toimingut;

d) isiklikku hügieeni;

e) hügieeni ja tööprotseduure käsitlevat koolitust;

f) kahjuritõrjet;

g) veekvaliteeti;

h) temperatuuri kontrollimist

ja

i) ettevõttesse saabuva ja sealt väljuvate toiduainete kontrollimist ning kaasasolevaid dokumente.

5. Ohuanalüüsil ja kriitilistel kontrollpunktidel (HACCP) põhinevate menetluste kontrollimisel tõendatakse, et toidukäitlejad kohaldavad selliseid menetlusi pidevalt ja nõuetekohaselt, võttes eriti arvesse selle tagamist, et menetlustega antaks määruse (EÜ) nr 853/2004 II lisa II jaos täpsustatud tagatised. Nad määravad eelkõige kindlaks, kas menetlused tagavad võimaluste piires, et loomsed saadused:

a) vastavad ühenduse õigusaktides kehtestatud mikrobioloogilistele kriteeriumidele;

b) vastavad jääke, saasteaineid ja keelatud aineid käsitlevatele ühenduse õigusaktidele

ja

c) ei sisalda füüsikalisi ohte, nagu näiteks võõrkehad.

Kui toidukäitleja määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 5 kohaselt kasutab HACCP-põhimõtete kohaldamist käsitlevates juhistes sätestatud menetlusi oma konkreetsete menetluste loomise asemel, hõlmab audit nende juhiste nõuetekohast kasutamist.

6. Lisaks muude jälgitavusnõuete täitmise kontrollimisele tõendatakse määruse (EÜ) nr 853/2004 nõuetele vastavust kõikides nimetatud määruse kohaselt heakskiidetud ettevõtetes.

7. Värsket liha turule viivate tapamajade, ulukiliha töötlemisettevõtete ja lihalõikusettevõtete puhul teostab riiklik veterinaararst lõigetes 3 ja 4 nimetatud auditeerimisülesandeid.

8. Auditeerimisülesannete teostamisel pöörab pädev asutus erilist tähelepanu:

a) selle kindlaksmääramisele, kas ettevõtte töötajad ja nende tegevused vastavad tootmisprotsessi kõikidel etappidel lõike 1 punktides a ja b nimetatud määruste asjakohastele nõuetele. Auditi toetamiseks võib pädev asutus läbi viia tulemuslikkuse analüüsid, et kindlaks teha, kas töötajate tulemuslikkus vastab kindlaksmääratud parameetritele;

b) toidukäitlejate asjakohaste andmete tõendamisele;

c) vajaduse korral laboratoorseks analüüsiks proovide võtmisele;

▼B

ja

d) arvessevõetud üksikasjade ja auditi tulemuste dokumenteerimisele.

9. Auditeerimisülesande laad ja intensiivsus üksikute ettevõtete puhul sõltub hinnatavast ohust. Seetõttu hindab pädev asutus regulaarselt:

a) ohte rahvatervisele ja vajaduse korral loomade tervisele;

b) tapamajade puhul loomade heaolu aspekte;

c) teostatud menetluste liiki ja tootmismahtu

ja

d) toidukäitlejate minevikku toidualaste õigusnormide täitmise osas.

Artikkel 5

Värske liha

Liikmesriigid tagavad, et värske liha ametlikud kontrollid viiakse läbi I lisa kohaselt.

1. Riiklik veterinaararst teostab I lisa II peatüki I jao üldiste nõuete ja IV jao erinõuete kohaselt värsket liha turule viivates tapamajades, ulukiliha töötlemisettevõtetes ja lihalõikusettevõtetes inspekteerimisülesandeid, mis käsitlevad eelkõige järgmist:

   a) toiduahelat käsitlev teave;

   b) tapaeelne kontroll;

   c) loomade heaolu;

   d) tapajärgne kontroll;

   e) määratletud riskiteguriga materjal ja muud loomsed kõrvalsaadused

   ja

   f) laboratoorne kontroll.

2. Koduloomadena peetavate kabiloomade, tehistingimustes peetavate ulukimetajate, v.a jäneselised, ning looduslike suurulukite rümbad ning poolrümbad, veerandrümbad ja jaotustükid, mis on saadud poolrümpade lõikamisel kolmeks tükiks, märgistatakse tervisemärkidega tapamajades ja ulukiliha töötlemisettevõtetes I lisa I jao III peatüki kohaselt. Tervisemärgid paneb riiklik veterinaararst või pannakse need tema vastutuse all siis, kui ametlikud kontrollid ei ole tuvastanud puudusi, mille tõttu liha ei kõlbaks inimtoiduks.

3. Pärast punktides 1 ja 2 nimetatud kontrollide läbiviimist võtab riiklik veterinaararst sobivad meetmed, mis on sätestatud I lisa II jaos ja mis käsitlevad eelkõige järgmist:

   a) inspekteerimistulemustest teavitamine;

   b) toiduahelat käsitleva teabega seotud otsused;

   c) elusloomi käsitlevad otsused;

   d) loomade heaolu käsitlevad otsused

   ja

   e) liha käsitlevad otsused.

4. Riikliku veterinaararsti abid võivad aidata riiklikku veterinaararsti I lisa I ja II jaos nimetatud ametlike kontrollide läbiviimisel III jao I peatüki kohaselt. Sel juhul töötavad nad sõltumatu rühma osana.

5) a) Liikmesriigid tagavad, et neil on piisavalt riigitöötajaid I lisa alusel nõutud ametlike kontrollide läbiviimiseks III jao II peatükis täpsustatud sagedusega.

   b) Teatava tapamaja tapaliini riigitöötajate arvu hindamisel järgitakse riskipõhist lähenemist. Pädev asutus otsustab asjaomaste riigitöö-

▼B

tajate arvu ja see on selline, et täidetakse kõiki käesoleva määruse nõudeid.

6) a) Liikmesriigid võivad lubada tapamaja personalil abistada ametlike kontrollide tegemisel, sooritades teatavaid eriülesandeid riikliku veterinaararsti järelevalve all linnu- ja jäneseliste liha tootmise osas I lisa III jao III peatüki A osa kohaselt. Niiviisi tagavad nad, et selliseid ülesandeid sooritavad töötajad:

i) on vastava kvalifikatsiooniga ja läbinud koolituse nimetatud sätete kohaselt;

ii) tegutsevad tootmispersonalist sõltumatult

ja

iii) teatavad kõikidest puudustest riiklikule veterinaararstile.

b) Liikmesriigid võivad samuti lubada tapamajade personalil sooritada proovide võtmise ja katsete tegemisega seotud eriülesandeid I lisa III jao III peatüki B osa kohaselt.

7. Liikmesriigid tagavad, et riiklikud veterinaararstid ja nende abid on vastava kvalifikatsiooniga ja läbinud koolituse I lisa III jao IV peatüki kohaselt.

Artikkel 6

Elusad kahepoolmelised karploomad

Liikmesriigid tagavad, et elusate kahepoolmeliste karploomade, elusate okasnahksete, elusate mantelloomade ja elusate meritigude tootmise ja turuleviimise ametlikke kontrolle viiakse läbi II lisas kirjeldatu kohaselt.

Artikkel 7

Kalatooted

Liikmesriigid tagavad, et kalatoodete ametlikud kontrollid viiakse läbi III lisa kohaselt.

Artikkel 8

Toorpiim ja piimasaadused

Liikmesriigid tagavad, et toorpiima ja piimasaaduste ametlikud kontrollid viiakse läbi IV lisa kohaselt.

▼M1

▼B

III PEATÜKK

IMPORTI KÄSITLEVAD MENETLUSED

▼M1

Artikkel 10

Määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklis 11 ja määruse (EÜ) nr 882/2004 VI jaotise II peatükis sätestatud põhimõtete ja tingimuste ühtse kohaldamise tagamiseks kohaldatakse käesolevas peatükis sätestatud korda.

▼B

Artikkel 11

Nende kolmandate riikide või kolmandate riikide osade loetelud, kust teatavate loomsete saaduste import on lubatud

1. Loomseid saaduseid imporditakse üksnes sellest kolmandast riigist või kolmanda riigi osast, mis on artikli 19 lõikes 2 nimetatud korra kohaselt koostatud ja ajakohastatud loetelus.

▼M1

2. Kolmas riik kuulub kõnealustesse nimekirjadesse üksnes juhul, kui selles riigis on toimunud ühenduse kontroll, mis on näidanud, et pädev

▼M1

asutus annab asjakohased tagatised vastavalt määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 48 lõikele 3. Kolmas riik võib kõnealustesse nimekirjadesse kuuluda ilma, et seal oleks toimunud ühenduse kontroll, kui:

a) määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 46 lõike 3 punkti a kohaselt kindlaks määratud risk ei õigusta seda;

ning

b) vastavalt lõikele 1 konkreetse kolmanda riigi nimekirja lisamise üle otsustamisel jõutakse seisukohale, et muu teave viitab sellele, et pädev asutus annab vajalikud tagatised.

▼B

3. Käesoleva artikli kohaselt koostatud loetelusid võib ühendada muude loeteludega, mis on koostatud rahva- ja loomatervise eesmärkidel.

▼M1

4. Nimekirjade koostamisel või ajakohastamisel võetakse eelkõige arvesse määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 46 ja artikli 48 lõikes 3 loetletud kriteeriume. Arvesse võetakse ka järgmist:

▼B

a) kolmanda riigi õigusaktid:

i) loomsete saaduste kohta;

ii) veterinaarravimite kasutamise kohta, kaasa arvatud nende keelamist või lubamist, nende jaotamist ja turuleviimist käsitlevad eeskirjad ning haldamist ja kontrollimist käsitlevad eeskirjad;

ja

iii) söötade valmistamise ja kasutamise kohta, kaasa arvatud söödalisandite kasutamise menetlus ning ravimsöötade valmistamine ja kasutamine ning söötade valmistamisel kasutatavate toormaterjalide ja lõpptoote hügieenikvaliteet;

▼M1

▼B

i) ühendusse importimiseks ettenähtud loomsete saaduste tootmise, valmistamise, käitlemise, ladustamise ja lähetamise suhtes tegelikult kohaldatavad hügieeninõuded;

j) kolmandast riigist pärit saaduse turustamise kogemus ja kolmandas riigis läbi viidud impordikontrollide tulemused;

k) kolmandas riigis läbi viidud ühenduse kontrollide tulemused, eelkõige pädevate asutuste hindamise tulemused ning tegevus, mida pädevad asutused on teostanud ühenduse kontrolli järel neile antud soovituste põhjal;

l) heakskiidetud zoonoosi tõrjeprogrammi olemasolu, selle rakendamine ja sellest teatamine;

ja

m) heakskiidetud jääkide tõrjeprogrammi olemasolu, selle rakendamine ja sellest teatamine.

5. Komisjon korraldab nii, et kõigi vastavalt käesolevale artiklile koostatud või ajakohastatud loetelude ajakohased versioonid oleksid üldsusele kättesaadavad.

▼B

Artikkel 12

Nende ettevõtete loetelud, kust teatavate loomsete saaduste import on lubatud

1. Loomseid saaduseid võib importida ühendusse üksnes siis, kui need on lähetatud ja saadud või valmistatud ettevõtetes, mis on käesoleva artikli kohaselt koostatud ja ajakohastatud loeteludes, välja arvatud:

a) siis, kui iga üksikjuhtumi puhul eraldi otsustatakse artikli 19 lõikes 2 nimetatud korra kohaselt, et kõnealuse kolmanda riigi antavad tagatised teatavate loomsete saaduste impordi osas on sellised, et käesolevas artiklis sätestatud menetlust ei ole vaja lõike 2 nõuete täitmise tagamiseks;

ja

b) V lisas märgitud juhtudel.

Lisaks sellele võib värsket liha, hakkliha, lihavalmistisi, lihasaaduseid ja mehaaniliselt eraldatud liha importida ühendusse üksnes siis, kui need on valmistatud käesoleva artikli kohaselt koostatud ja ajakohastatud loeteludes olevatest tapamajadest ja lihalõikusettevõtetest või heakskiidetud ühenduse ettevõtetest saadud lihast.

2. Ettevõtte võib lisada sellisesse loetellu üksnes siis, kui kolmanda päritoluriigi pädev asutus tagab, et:

a) ettevõte ja asjaomaste loomsete saaduste valmistamisel kasutatavat loomset toormaterjali käitlevad ettevõtted täidavad asjakohaseid ühenduse nõudeid, eelkõige määruse (EÜ) nr 853/2004 nõudeid või nõudeid, mis on määratud olema selliste nõuetega samaväärsed, otsustades lisada nimetatud kolmas riik asjakohasesse loetellu artikli 11 kohaselt;

b) nimetatud kolmanda riigi ametlik kontrolliteenistus teostab järelevalvet ettevõtete üle ja teeb komisjonile vajaduse korral kättesaadavaks kogu asjaomase teabe toormaterjaliga varustavate ettevõtete kohta;

ja

c) sellel on reaalsed volitused peatada ettevõtete eksport ühendusse juhul, kui ettevõtted ei täida punktis a nimetatud nõudeid.

3. Artikli 11 kohaselt koostatud ja ajakohastatud loeteludes olevate kolmandate riikide pädevad asutused tagavad, et lõikes 1 nimetatud ettevõtete loetelud koostatakse, neid ajakohastatakse ja neist teatatakse komisjonile.

4. a) Komisjon edastab liikmesriikide poolt selleks otstarbeks määratud kontaktpunktidele korrapäraselt selliseid teatisi uute või ajakohastatud loetelude kohta, mille ta on saanud kõnealuste kolmandate riikide pädevatelt asutustelt lõike 3 kohaselt.

b) Kui ükski liikmesriik ei esita uute või ajakohastatud loetelude kohta vastuväiteid 20 tööpäeva jooksul alates komisjoni teatisest, lubatakse loetelus nimetatud asutustest importida 10 tööpäeva möödumisel päevast, mil komisjon avaldab loetelu üldsusele.

c) Komisjon teavitab kõiki liikmesriike, kui vähemalt üks liikmesriik teeb kirjalikud kommentaarid või kui ta sellise asjakohase teabe nagu ühenduse inspekteerimisaruanne või kiirhoiatussüsteemi kaudu tulnud teatise põhjal leiab, et loetelu muutmine on vajalik, ning lisab punkti alalise toiduahela ja loomatervishoiu komitee asjakohase sektsiooni järgmise istungi päevakorda vajaduse korral otsuse tegemiseks artikli 19 lõikes 2 nimetatud korra kohaselt.

5. Komisjon korraldab, et kõikide loetelude ajakohastatud versioonid on üldsusele kättesaadavad.

▼B

Artikkel 13

Elusad kahepoolmelised karploomad, okasnahksed, mantelloomad ja meriteod

1. Olenemata artikli 12 lõike 1 punktist b, on elusad kahepoolmelised karploomad, okasnahksed, mantelloomad ja meriteod pärit artikli 12 kohaselt koostatud ja ajakohastatud loeteludes olevate kolmandate riikide tootmisaladelt.

2. Lõike 1 nõuet ei kohaldata väljaspool klassifitseeritud tootmisalasid püütud kammkarplaste suhtes. Ametlikud kontrollid kammkarplaste suhtes viiakse siiski läbi II lisa III peatüki kohaselt.

3. a) Enne lõikes 1 nimetatud loetelude koostamist tuleks eelkõige arvesse võtta tagatisi, mida kolmanda riigi pädev asutus saab anda selleks, et täidetaks käesoleva määruse nõudeid tootmisalade klassifitseerimise ja kontrolli kohta.

b) Ühenduse paikvaatlus viiakse läbi enne selliste loetelude koostamist, välja arvatud juhul, kui:

i) artikli 18 lõike 18 kohaselt määratud oht seda ei nõua;

ja

ii) tehes otsuse teatava kolmanda riigi lisamise kohta lõikes 1 nimetatud loetellu, määratakse kindlaks, et muu teave näitab, et pädev asutus esitab vajalikud tagatised.

4. Komisjon korraldab, et kõigi vastavalt käesolevale artiklile koostatud või ajakohastatud loetelude ajakohased versioonid oleksid üldsusele kättesaadavad.

Artikkel 14

Dokumendid

1. VI lisas sätestatud nõuetele vastav dokument lisatakse loomsete saaduste partiidele, kui neid imporditakse ühendusse.

2. Dokument tõendab, et tooted vastavad:

a) sellistele toodetele määrusele (EÜ) nr 852/2004 ja määrusele (EÜ) nr 853/2004 vastavalt sätestatud nõuetele või neile nõuetele samaväärsetele sätetele;

ja

▼M1

b) võimalikud määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 48 kohaselt kehtestatud impordi eritingimused.

▼B

3. Dokumendid võivad sisaldada üksikasju vastavalt muudele rahvatervist ja loomatervishoidu käsitlevatele ühenduse õigusaktidele.

4. Erandeid lõikest 1 võib teha artikli 19 lõikes 1 nimetatud menetluse kohaselt, kui käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud tagatisi on võimalik saada muul viisil.

Artikkel 15

Kalatooteid käsitlevad erisätted

1. Käesolevas peatükis kehtestatud menetlusi ei kohaldata nende värskete kalatoodete suhtes, mida lossitakse ühenduses otse kolmanda riigi lipu all sõitvalt kalalaevalt.

Selliste kalatoodete ametlikud kontrollid viiakse läbi III lisa kohaselt.

2. a) Kolmanda riigi lipu all sõitvalt tehas- või külmutuslaevalt imporditavad kalatooted on pärit laevadelt, mis on nimetatud artikli 12 lõikes 4 sätestatud menetluse kohaselt koostatud ja ajakohastatud loetelus.

▼B

b) Erandina artikli 12 lõike 2 punktist b võib laeva siiski kanda sellistesse loeteludesse:

i) sellise kolmanda riigi, mille lipu all laev sõidab, pädeva asutuse ja muu kolmanda riigi pädeva asutuse, millele endine pädev asutus on delegeerinud vastutuse kontrollida kõnealust laeva, ühise teatise põhjal, tingimusel et:

— nimetatud kolmas riik on artikli 11 kohaselt koostatud nende kolmandate riikide loetelus, kust kalatoodete import on lubatud,

— kõik kõnealuse laeva kalatooted, mis on ettenähtud ühenduse turule viimiseks, lossitakse otse nimetatud kolmandas riigis,

— nimetatud kolmanda riigi pädev asutus on kontrollinud laeva ja on kinnitanud, et see vastab ühenduse nõuetele,

ja

— nimetatud kolmanda riigi pädev asutus on kinnitanud, et ta kontrollib korrapäraselt laeva, tagamaks, et see vastab jätkuvalt ühenduse nõuetele;

või

ii) sellise kolmanda riigi, mille lipu all laev sõidab, pädeva asutuse ja liikmesriigi pädeva asutuse, millele endine pädev asutus on delegeerinud vastutuse kontrollida kõnealust laeva, ühise teatise põhjal, tingimusel et:

— kõik kõnealuse laeva kalatooted, mis on ettenähtud ühenduse turule viimiseks, lossitakse otse nimetatud liikmesriigis,

— nimetatud liikmesriigi pädev asutus on kontrollinud laeva ja on kinnitanud, et see vastab ühenduse nõuetele,

ja

— nimetatud liikmesriigi pädev asutus on kinnitanud, et ta kontrollib korrapäraselt laeva tagamaks, et see vastab jätkuvalt ühenduse nõuetele.

c) Komisjon korraldab, et kõigi vastavalt käesolevale artiklile koostatud või ajakohastatud loetelude ajakohased versioonid oleksid üldsusele kättesaadavad.

3. Kui kalatooteid imporditakse otse kala- või külmutuslaevalt, võib asendada artikli 14 kohast dokumenti kapteni allkirjaga dokument.

4. Käesoleva artikli üksikasjalikud rakenduseeskirjad võib võtta vastu artikli 19 lõikes 2 osutatud korras.

IV PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 16

Rakendus- ja üleminekumeetmed

Rakendus- ja üleminekumeetmed võib sätestada artikli 19 lõikes 2 osutatud korras.

Artikkel 17

Lisade muutmine ja kohandamine

1. I, II, III, IV, V ja VI lisa võib muuta või täiendada artikli 19 lõikes 2 nimetatud korra kohase teaduse ja tehnika arengu arvesse võtmiseks.

2. Erandeid I, II, III, IV, V ja VI lisast võib teha artikli 19 lõikes 2 nimetatud korra kohaselt, tingimusel, et need erandid ei mõjuta käesoleva määruse eesmärkide saavutamist.

▼B

3. Liikmesriigid võivad käesoleva määruse eesmärkide saavutamist ohustamata võtta vastu lõigete 4-7 kohaselt siseriiklikud meetmed I lisas sätestatud nõuete kohandamiseks.

4. Lõikes 3 nimetatud siseriiklike meetmete:

a) eesmärk on:

i) võimaldada jätkuvalt kasutada tavapäraseid meetodeid mis tahes toiduainete tootmis-, töötlemis- või turustamisetapil;

ii) vastata selliste toidukäitlemisettevõtete vajadustele, millel tootlikkus on madal või mis asuvad piirkondades, mille suhtes kohaldatakse geograafilisi eripiiranguid;

või

iii) võimaldades pilootprojektide rakendamist uute lähenemisviiside katsetamiseks liha hügieeni kontrolli osas.

b) Nimetatud meetmed käsitlevad eelkõige järgmiseid I lisa elemente:

i) a) toiduahelat käsitlev teave;

ii) pädeva asutuse olemasolu ettevõtetes.

5. Iga liikmesriik, kes soovib vastu võtta lõikes 3 nimetatud siseriiklikud meetmed, teavitab sellest komisjoni ja teisi liikmesriike. Igas teates:

a) esitatakse üksikasjalik kirjeldus nende nõuete kohta, mida nimetatud liikmesriik peab vajalikuks kohandada, ja taotletava kohanduse olemuse kohta;

b) kirjeldatakse kõnealuseid ettevõtteid;

c) selgitatakse kohandamise põhjuseid, sh vajaduse korral esitades kokkuvõtte teostatud ohuanalüüsi ja mis tahes meetmete kohta, mida on vaja võtta selle tagamiseks, et kohandamine ei ohustaks käesoleva määruse eesmärke;

ja

d) esitatakse kogu muu asjakohane teave.

6. Teistel liikmesriikidel on aega kolm kuud lõikes 5 nimetatud teate saamisest, et saata komisjonile kirjalikud märkused. Komisjon võib konsulteerida ja, kui ta saab ühelt või enamalt liikmesriigilt kirjalikud märkused, konsulteerib liikmesriikidega artikli 19 lõikes 1 nimetatud komitees. Komisjon võib otsustada artikli 19 lõikes 2 nimetatud korra kohaselt otsustada, kas kavandatud meetmeid võib rakendada tingimusel, et neisse vajaduse korral tehakse sobivad muudatused. Vajaduse korral võib komisjon teha ettepaneku üldmeetmete kohta käesoleva artikli lõigete 1 või 2 kohaselt.

7. Liikmesriik võib võtta vastu siseriiklikud meetmed I lisa nõuete kohandamiseks üksnes:

a) kooskõlas lõike 6 kohaselt vastuvõetud otsusega;

b) siis, kui üks kuu pärast lõikes 6 nimetatud aja möödumist ei ole komisjon teatanud liikmesriigile, et ta on saanud kätte kirjalikud märkused või et ta kavatseb teha ettepaneku otsuse vastuvõtmiseks lõike 6 kohaselt.

8. Kui liikmesriik võtab vastu siseriiklikud meetmed, millega rakendatakse lõigete 3-7 kohaselt pilootprojekti uute lähenemisviiside katsetamiseks liha hügieeni kontrolli osas, teavitab liikmesriik komisjoni tulemustest niipea, kui need on kättesaadavad. Seejärel komisjon kaalub ettepaneku tegemist üldmeetmete kohta lõike 1 kohaselt.

▼B

Artikkel 18

Eriotsused

Ilma et see piiraks artikli 16 ja artikli 17 lõike 1 üldist kohaldamist, võib artikli 19 lõikes 2 nimetatud korra kohaselt kehtestada rakendusmeetmeid või vastu võtta selliseid I, II, III, IV, V või VI lisa muudatusi, mis täpsustavad:

1. toidukäitlejate ja nende personali tulemuslikkuse hindamist käsitlevaid katseid;

2. kontrollitulemuste teavitamismeetodit;

3. kriteeriume, millega määratakse kindlaks, millal ohuanalüüsi põhjal on riiklikul veterinaararstil vaja olla kohal tapamajades ja ulukiliha käitlemisettevõtetes tapaeelse ja tapajärgse kontrolli kestel;

4. riiklike veterinaararstide ja nende abide katsete sisu käsitlevaid eeskirju;

5. ettevõtte hügieenikontrolli mikrobioloogilisi kriteeriume;

6. alternatiivseid menetlusi, seroloogilisi või muid laborikatseid, mis annavad vähemalt samaväärseid tagatisi kui I lisa IV jaos kirjeldatud teatavad tapajärgse kontrolli menetlused ja millega võidakse seega asendada neid kontrollimenetlusi, kui pädev asutus nii otsustab;

7. olukordi, mil teatavad I lisa IV jaos kirjeldatud tapajärgse kontrolli menetlused ei ole vajalikud, võttes arvesse päritolupõllumajandusettevõtet, -piirkonda või –riiki ning ohuanalüüsi põhimõtteid,

8. laborikatsete tegemise eeskirju;

9. nookpaelusstõve ja trihhinoosi korral kohaldatavat liha külmtöötlemist;

10. tingimusi, mille alusel saab põllumajandusettevõtteid ja piirkondi sertifitseerida tsüstitserkidest või trihhiinidest vabana;

11. meetodeid, mida kohaldatakse I lisa IV jaos IX peatüki nimetatud tingimuste uurimisel;

12. nuumsigade puhul kontrollitavaid elamistingimusi ja integreeritud tootmissüsteeme käsitlevaid kriteeriume;

13. kriteeriume elusate kahepoolmeliste karploomade tootmis- ja ülekandealade klassifitseerimiseks koostöös asjaomase ühenduse tugilaboriga, sealhulgas:

    a) mereliste biotoksiinide piirväärtusi ja analüüsimeetodeid,

    b) viirusuuringuid ja viroloogilisi standardeid,

    ja

    c) proovivõtuplaane ja kriteeriumidele vastavuse kontrollimisel kohaldatavaid meetodeid ja analüütilisi hälbeid;

14. kalatoodete värskuse hindamisega seotud organoleptilisi kriteeriume;

15. III lisas nõutud kalatoodete ametlike kontrollidega seotud analüütilisi piire, analüüsimeetodeid ja proovivõtuplaane, kaasa arvatud parasiitide ja keskkonna saasteainete osas;

16. meetodit, mille abil komisjon teeb kolmandate riikide ja kolmandates riikides asuvate ettevõtete loetelud üldsusele kättesaadavaks artiklite 11, 12, 13 ja 15 kohaselt.

▼M1

▼B

Artikkel 19

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 58 kohaselt moodustatud alaline toiduahela ja loomatervishoiu komitee.

2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle artiklis 8 sätestatut.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud tähtajaks kehtestatakse kolm kuud.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 20

Euroopa Toiduohutusametiga konsulteerimine

Komisjon konsulteerib Euroopa Toiduohutusametiga käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes vajaduse korral ja eelkõige:

1. enne I lisa IV jaos kehtestatud tapajärgse kontrolli menetlusi käsitlevate erinõuete muutmisettepaneku tegemist;

2. enne I lisa IV jao IX peatüki nende loomade liha käsitlevate eeskirjade muutmisettepaneku tegemist, mille puhul tapajärgsel kontrollil on ilmnenud kahjustused, mis viitavad brutselloosi või tuberkuloosi nakkusele;

   ja

3. enne rakendusmeetmete kohta ettepaneku tegemist artikli 18 lõigetes 5-15 nimetatud küsimuste osas.

Artikkel 21

Aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule

1. Komisjon esitab hiljemalt 20. mail 2009 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse kohaldamisel saadud kogemuse kohta.

2. Komisjon lisab vajaduse korral aruandele asjakohased ettepanekud.

Artikkel 22

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse 18 kuud pärast kuupäeva, mil jõustusid järgmised õigusaktid:

a) määrus (EÜ) nr 852/2004;

b) määrus (EÜ) nr 853/2004

   ja

c) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/41/EÜ, millega tunnistatakse kehtetuks teatavad toiduhügieeni ja tootmise tervishoiunõudeid ning loomsete saaduste turuleviimist käsitlevad direktiivid. ([1])

Määrust kohaldatakse siiski mitte varem kui 1. jaanuarist 2006.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

([1]) ELT L 157, 30.4.2004, lk 33.

▼B

I LISA

VÄRSKE LIHA

I JAGU: RIIKLIKU VETERINAARARSTI ÜLESANDED

I PEATÜKK: AUDITEERIMISÜLESANDED

1. Lisaks artikli 4 lõike 4 heade hügieenitavade kontrollimist käsitlevatele üldnõuetele kontrollib riiklik veterinaararst, et toidukäitlejate endi menetlusi täidetakse jätkuvalt toidukäitleja vastutusalasse kuuluvate loomsete kõrvalsaaduste, kaasa arvatud määratletud riskiteguriga materjali kogumise, transpordi, ladustamise, käitlemise, töötlemise ning kasutamise või kõrvaldamise osas.

2. Lisaks artikli 4 lõike 5 HACCP-süsteemil põhinevate menetluste auditeerimise üldnõuetele kontrollib riiklik veterinaararst, et käitlejate menetlused tagavad võimaluste piires, et:

   a) lihas ei ole patofüsioloogilisi kõrvalekaldeid ega muutusi;

   b) liha ei ole fekaalselt või muul viisil saastunud;

      ja

   c) lihas ei ole määratletud riskiteguriga materjali, kui ühenduse õigusaktides ei sätestata teisiti, ja liha on toodetud TSEd (transmissiivset spongioosset entsefalopaatiat) käsitlevate ühenduse õigusaktide kohaselt.

II PEATÜKK: KONTROLLIÜLESANDED

Kontrolliülesannete sooritamisel käesoleva peatüki kohaselt võtab riiklik veterinaararst arvesse artikli 4 ja käesoleva lisa I peatüki kohaselt sooritatud auditeerimisülesannete tulemusi. Riiklikule veterinaararstile on vajaduse korral suunatud kontrolliülesanded selle kohaselt.

A. **Toiduahelat käsitlev teave**

   1. Riiklik veterinaararst kontrollib ja analüüsib tapmiseks ettenähtud loomade päritoluettevõtte andmetes olevat asjakohast teavet ja võtab arvesse nimetatud kontrolli ja analüüsi dokumenteeritud tulemusi tapaeelse ja tapajärgse kontrolli läbiviimisel.

   2. Kontrolliülesannete sooritamisel võtab riiklik veterinaararst arvesse loomadega kaasasolevaid riiklikke sertifikaate ning esmatootmise etapil kontrolle läbiviivate veterinaararstide, kaasa arvatud riiklike veterinaararstide ja heakskiidetud veterinaararstide kinnitusi.

   3. Kui toiduahelas tegutsevad toidukäitlejad võtavad lisameetmeid toiduohutuse tagamiseks, rakendades integreeritud süsteeme või erakontrollisüsteeme, kasutades sõltumatu kolmanda riigi tehtud sertifikaate, ning kui need meetmed on dokumenteeritud ja nende kavadega hõlmatud loomad on selgelt äratuntavad, võib riiklik veterinaararst võtta seda arvesse, sooritades kontrolliülesandeid ja vaadates üle HACCP-süsteemil põhinevaid menetlusi.

B. **Tapaeelne kontroll**

   1. Vastavalt lõigetele 4 ja 5:

      a) teostab riiklik veterinaararst kõikide loomade tapaeelse kontrolli enne tapmist;

      b) nimetatud kontroll peab toimuma 24 tunni jooksul alates saabumisest tapamajja ja vähemalt 24 tundi enne tapmist.

      Lisaks sellele võib riiklik veterinaararst nõuda kontrolle mistahes muul ajal.

   2. Tapaeelse kontrolli käigus tuleb eelkõige kindlaks määrata, kas konkreetsetel kontrollitavatel loomadel on märke:

      a) selle kohta, et nende heaolu on ohus;

         või

      b) seisundi kohta, mis võiks kahjustada inimeste või loomade tervist, pöörates erilist tähelepanu zoonootiliste haiguste ja rahvusvahelise episootiaameti (OIE) A-nimekirjas või B-nimekirjas olevate haiguste avastamisele.

▼B

3. Riiklik veterinaararst teostab lisaks tavapärasele tapaeelsele kontrollile kliinilise uuringu kõikidele loomadele, kelle toidukäitleja või riikliku veterinaararsti abi on pannud eraldi.

4. Mujal kui tapamajas hädatapetud ja kütitud looduslike ulukite puhul uurib riiklik veterinaararst tapamajas või ulukiliha töötlemisettevõttes loomaga kaasasolevat kinnitust, mille on välja andnud veterinaararst või koolitatud isik määruse (EÜ) nr 853/2004 kohaselt.

5. Kui III jao II peatükis või IV jaos nii ette nähakse, võib tapaeelset kontrolli teostada päritoluettevõttes. Sel juhul peab riiklik veterinaararst tapamajas läbi viima tapaeelse kontrolli üksnes täpsustatud ulatuses.

C. **Loomade heaolu**

Riiklik veterinaararst kontrollib, et täidetaks loomade heaolu käsitlevaid asjaomaseid ühenduse ja siseriiklikke eeskirju, nt loomade kaitsmist tapmise ja transportimise ajal käsitlevaid eeskirju.

D. **Tapajärgne kontroll**

1. Rümpade ja nendega kaasasoleva rupsi suhtes viiakse pärast tapmist viivitamata läbi tapajärgne kontroll. Uuritakse kõiki välispindasid. Rümpade ja rupsi minimaalne käitlemine või tehnilised erivahendid võivad osutuda vajalikuks selleks otstarbeks. Erilist tähelepanu pööratakse zoonootiliste haiguste ja OIE A-nimekirjas ning vajadusel OIE B-nimekirjas olevate haiguste avastamisele. Tapmisliini kiirus ja kohapeal oleva kontrolli läbiviiva personali hulk on sellised, et kontrolli võib nõuetekohaselt läbi viia.

2. Lisauuringuid, nt rümba osade ja rupsi palpeerimine ja sisselõiked ning laborikatsed, viiakse läbi siis, kui neid peetakse vajalikuks:

   a) lõpliku diagnoosi panemiseks;

      või

   b) järgmiste asjaolude avastamiseks:

      i) loomahaigus,

      ii) jääkide või saasteainete tasemed, mis ületavad ühenduse õigusaktides kehtestatud tasemeid,

      iii) mikrobioloogilisi kriteeriume ei täideta,

         või

      iv) muud tegurid, mille põhjal võib deklareerida, et liha on inimtoiduks kõlbmatu,

   või kehtestada piirangud liha kasutamisele, eriti hädatapetud loomade puhul.

3. Riiklik veterinaararst nõuab, et koduloomadena peetavate kabjaliste, üle kuue kuu vanuste veiste ja üle nelja nädala vanuste koduloomadena peetavate sigade rümbad esitataks tapajärgseks kontrolliks pikisuunas selgroogu pidi poolrümpadeks poolitatutena. Riiklik veterinaararst võib samuti nõuda mistahes pea või rümba poolitamist pikisuunas, kui see on kontrolliks vajalik. Eriliste toitumisharjumuste, tehnika arengu või konkreetsete sanitaarolukordade arvesse võtmiseks võib pädev asutus siiski lubada koduloomadena peetavate kabjaliste, üle kuu vanuste veiste ja üle nelja nädala vanuste koduloomadena peetavate sigade poolitamata rümpade esitamist kontrolliks.

4. Kontrolli käigus peab võtma kasutusele ettevaatusabinõud selle tagamiseks, et nt palpeerimisel, lõikamisel või sisselõikel põhjustatud liha saastumine oleks võimalikult väike.

5. Hädatapmise korral läbivad rümbad tapajärgse kontrolli võimalikult kiiresti lõigete 1–4 kohaselt enne inimtoiduna ringlusse lubamist.

E. **Määratletud riskiteguriga materjal ja muud loomsed kõrvalsaadused**

Teatavate määratletud riskiteguriga materjali ja muid loomseid kõrvalsaadusi käsitlevate eeskirjade kohaselt kontrollib riiklik veterinaararst selliste toodete kõrvaldamist, lahutamist ja vajaduse korral märgistamist. Riiklik veterinaararst tagab, et toidukäitleja võtab kõik vajalikud meetmed, et vältida liha saastumist määratletud riskiteguriga materjaliga tapmise (sh tuimastuse) ajal ja määratletud riskiteguriga materjali kõrvaldamise käigus.

▼B

F. **Laborikatsed**

1. Riiklik veterinaararst tagab, et võetakse proovid ja et proovid on asjakohaselt identifitseeritud, käsitletud ja saadetud vastavale laboratooriumile seoses:

   a) zoonooside ja zoonootilise toimega mõjurite seire ja kontrolliga;

   b) TSEde diagnoosimiseks tehtavate laborikatsetega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001 ([1]) kohaselt;

   c) keelatud ainete või toodete avastamise ja reguleeritud ainete kontrolliga, eriti nõukogu direktiivis 96/23/EÜ ([2]) nimetatud jääke käsitlevate siseriiklike kavade raames;

   ja

   d) OIE A-nimekirjas ja vajaduse korral OIE B-nimekirjas olevate haiguste avastamisega.

2. Riiklik veterinaararst tagab samuti, et viiakse läbi mis tahes muid vajalikke laborikatseid.

III PEATÜKK: TERVISEMÄRGID

1. Riiklik veterinaararst teostab järelevalvet tervisemärkidega varustamise ja kasutatavate märkide üle.

2. Riiklik veterinaararst tagab eelkõige, et:

   a) tervisemärgiga varustatakse üksnes loomad (koduloomadena peetavad kabjalised, tehistingimustes peetavad ulukimetajad, v.a jäneselised, ja looduslikud suurulukid), kes on läbinud tapaeelse ja tapajärgse kontrolli käesoleva määruse kohaselt ja kui ei ole alust tunnistada liha inimtoiduks kõlbmatuks. Siiski võib tervisemärgiga märgistada enne trihhinoosi uuringute tulemuste saamist, kui riiklik veterinaararst on veendunud, et kõnealuse looma liha turustatakse üksnes siis, kui tulemused on rahuldavad;

   ja

   b) tervisemärk asetatakse rümba välispinnale tindipitseriga või põletusmärgiga ning selliselt, et juhul, kui rümbad lõigatakse pool- või veerandrümpadeks või poolrümbad lõigatakse kolmeks osaks, on igal osal tervisemärk.

3. Tervisemärk peab olema ovaalne märk, mis on vähemalt 6,5 cm laiune ja 4,5 cm kõrgune, millele on märgitud järgmine teave selgelt loetavate tähtedega:

   a) märgile peab olema märgitud riigi nimi, kus ettevõte asub, mis võib olla kirjutatud täielikult trükitähtedega või näidatud kahetähelise koodina vastava ISO standardi kohaselt.

   Liikmesriikide puhul on need koodid siiski ►M2 BE, CZ, DK, DE, EE, GR, ES, FR, IE, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, PT, SI, SK, FI, SE ja UK; ◄

   b) märgile peab olema märgitud tapamaja heakskiidu number;

   ja

▼M2

   c) kui märki kasutavad ühenduse tapamajad, peab sellel olema lühend CE, EC, EF, EG, EK, EY, ES, EÜ, EK, EB või WE.

▼B

4. Tähtede kõrgus peab olema vähemalt 0,8 cm ja numbrite kõrgus vähemalt 1 cm. Märgi mõõtusid ja tähti võib vähendada lamba- ja kitsetallede ning põrsaste tervisemärkide puhul.

5. Tervisemärgis kasutatavad värvid peavad olema toiduainetes värvainete kasutamist käsitlevate ühenduse eeskirjade kohaselt lubatud.

6. Lisaks sellele võib tervisemärgil olla viide riiklikule veterinaararstile, kes vastava liha puhul tervishoiukontrolli läbi viis. ►M3 ——————— ◄

([1]) EÜT L 147, 31.5.2001, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 2245/2003 (ELT L 333, 20.12.2003, lk 28).
([2]) EÜT L 125, 23.5.1996, lk 10. Direktiivi on muudetud määrusega (EÜ) nr 806/2003 (ELT L 122, 16.5.2003, lk 1).

▼B

7. Mujal kui tapamajas hädatapetud loomade liha peab kandma spetsiaalset tervisemärki, mida ei saa segi ajada käesolevas peatükis sätestatud tervisemärgiga ega määruse (EÜ) nr 853/2004 II lisa I jaos esitatud tunnusmärgiga.

8. Nülgimata looduslike ulukite lihale ei või panna tervisemärki, välja arvatud siis, kui pärast nülgimist ulukiliha töötlemisettevõttes on liha läbinud tapajärgse kontrolli ja on tunnistatud inimtoiduks kõlblikuks.

9. Käesoleva peatüki kohaldamine ei piira tervisemärke käsitlevate loomatervishoiueeskirjade kohaldamist.

II JAGU: KONTROLLIDE JÄRGNEV TEGEVUS

I PEATÜKK: KONTROLLITULEMUSTEST TEAVITAMINE

1. Riiklik veterinaararst registreerib ja hindab kontrollitegevuste tulemusi.

2. a) Kui kontrollide käigus ilmneb mistahes haigus või seisund, mis võiks mõjutada rahvatervist ja loomade tervist või ohustada loomade heaolu, teavitab riiklik veterinaararst sellest toidukäitlejat.

   b) Kui nimetatud probleem tekib esmatootmise käigus, teavitab riiklik veterinaararst sellest päritoluettevõttes tegutsevat veterinaararsti, päritoluettevõtte eest vastutavat toidukäitlejat (tingimusel, et selline teave ei kahjusta järgnevaid kohtumenetlusi) ja vajaduse korral pädevat asutust, kes vastutab päritoluettevõtte või jahiala üle järelevalve teostamise eest.

   c) Kui kõnealused loomad kasvatati teises liikmesriigis või kolmandas riigis, teavitab riiklik veterinaararst sellest selle liikmesriigi pädevat asutust, kus ettevõte asub. Nimetatud pädev asutus võtab asjakohased meetmed kohaldavate ühenduse õigusaktide kohaselt.

3. Kontrollide ja katsete tulemused kantakse vastavatesse andmebaasidesse.

4. Kui riiklik veterinaararst tapaeelsete või tapajärgsete kontrollide või muu kontrollitegevuse läbiviimisel kahtlustab OIE A-nimekirjas või vajaduse korral OIE B-nimekirjas nimetatud haigusetekitaja olemasolu, peab riiklik veterinaararst viivitamata teavitama sellest pädevat asutust ning võtma kõik vajalikud meetmed ja ettevaatusabinõud kohaldatavate ühenduse õigusaktide kohaselt haigusetekitaja võimaliku leviku ärahoidmiseks.

II PEATÜKK: TOIDUAHELAT KÄSITLEVA TEABEGA SEOTUD OTSUSED

1. Riiklik veterinaararst tõendab, et loomad ei ole tapetud ilma, et tapamaja käitajale ei oleks esitatud toiduahelat käsitlevat kontrollitud asjakohast teavet.

2. Riiklik veterinaararst võib siiski lubada loomi tappa tapamajas juhul, kui toiduahelat käsitlev asjakohane teave ei ole kättesaadav. Sel juhul tuleb kogu toiduahelat käsitlev asjakohane teave esitada enne rümba inimtoiduks heakskiitmist. Kuni lõpliku otsuse tegemiseni tuleb säilitada selliseid rümpasid ja rupsi muust lihast eraldi.

3. Olenemata lõikest 2, kui toiduahelat käsitlev asjakohane teave ei ole kättesaadav 24 tunni jooksul alates looma saabumisest tapamajja, tunnistatakse kogu loomaliha inimtoiduks kõlbmatuks. Kui looma ei ole veel tapetud, tapetakse see teistest loomadest eraldi.

4. Kui kaasasolevatest andmetest, dokumentidest või muust teabest ilmneb, et:

   a) loomad on pärit põllumajandusettevõttest või alalt, mille suhtes kehtib liikumiskeeld või muu piirang loomade või inimeste tervishoiuga seotud põhjustel;

   b) ei ole täidetud veterinaarravimite kasutamist käsitlevaid eeskirju;

   või

   c) on olemas mistahes muu inimeste või loomade tervist kahjustav tegur, ei või lubada loomi tappa, välja arvatud ühenduse õigusaktides sätestatud menetluse kohaselt inimeste ja loomade tervisega seotud riskide kõrvaldamiseks.

   Kui loomad on juba tapamajas, tuleb nad tappa eraldi ja tunnistada nad inimtoiduks kõlbmatuks, võttes vajaduse korral kasutusele ettevaatusabinõud loomade ja inimeste tervise kaitsmiseks. Kui riiklik veterinaararst peab seda vajalikuks, viiakse ametlikud kontrollid läbi päritoluettevõttes.

5. Pädev asutus võtab asjakohased meetmed, kui ta avastab, et kaasasolevad andmed, dokumendid või muu teave ei vasta tegelikule olukorrale päritoluettevõttes või loomade tegelikule seisundile või püütakse tahtlikult eksitada

▼B

riikliku veterinaararsti. Pädev asutus võtab meetmed nende toidukäitlejate vastu, kes vastutavad loomade päritoluettevõtte eest, või mistahes muu asjassepuutuva isiku vastu. Need meetmed võivad hõlmata eelkõige lisakontrolle. Päritoluettevõtte eest vastutav toidukäitleja või mis tahes muu asjassepuutuv isik kannab selliste lisakontrollide kulud.

III PEATÜKK: ELUSLOOMI KÄSITLEVAD OTSUSED

1. Riiklik veterinaararst kontrollib toidukäitleja määruse (EÜ) nr 853/2004 kohase kohustuse täitmist, tagamaks, et inimtoiduks tapmiseks heakskiidetud loomad on nõuetekohaselt identifitseeritud. Riiklik veterinaararst tagab, et loomad, kelle identiteet ei ole mõistlikult tuvastatav, tapetakse eraldi ja tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks. Kui riiklik veterinaararst peab seda vajalikuks, viiakse ametlikud kontrollid läbi päritoluettevõttes.

2. Kui asjaga on ennekõike seotud loomade heaolu käsitlevad kaalutlused, võib hobused tappa tapamajas isegi siis, kui ei ole esitatud seaduse kohaselt nõutavat teavet nende identiteedi kohta. Nimetatud teabe võib siiski esitada enne seda, kui rümbad võidakse tunnistada inimtoiduks kõlblikuks. Nimetatud nõudeid kohaldatakse samuti hobuste hädatapmise korral mujal kui tapamajas.

3. Riiklik veterinaararst kontrollib toidukäitleja määruse (EÜ) nr 853/2004 kohase kohustuse täitmist, tagamaks, et loomi, kellel on naha ja karvkatte seisund on selline, et liha saastumisrisk tapmise ajal on vastuvõetamatu, ei tapeta inimtoiduks, välja arvatud juhul, kui neid on eelnevalt puhastatud.

4. Inimtoiduks ei tapeta loomi, kellel on selline haigus või seisund, mida võib nakata loomadele või inimestele liha käitlemise või söömise kaudu, ja üldse loomi, kellel ilmnevad süsteemse haiguse kliinilised tunnused või kõhnus. Sellised loomad tuleb tappa eraldi, et need ei saaks kahjustada muid loomi või rümpasid, ning tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks.

5. Selliste loomade tapmine lükatakse edasi, kellel kahtlustatakse olevat haigus või seisund, mis võib kahjustada inimeste või loomade tervis. Sellised loomad läbivad üksikasjaliku tapaeelse kontrolli diagnoosi panemiseks. Lisaks sellele võib riiklik veterinaararst otsustada, et tapajärgset kontrolli täiendatakse proovivõtu ja laboratoorsete uuringutega. Vajaduse korral tapetakse loomad eraldi või tavapärase tapmise lõpus, võttes kasutusele vajalikud ettevaatusabinõud liha saastumise vältimiseks.

6. Loomi, kellel võib olla ühenduse õigusaktide kohaselt kehtestatud piirmäärasid ületavas koguses veterinaarravimite jääke või keelatud ainete jääke, ei käsitleta direktiivi 96/23/EÜ kohaselt.

7. Riiklik veterinaararst kehtestab tingimused, mille alusel loomi käsitletakse tema järelevalve all konkreetse haiguse, nt brutselloos või tuberkuloos, või zoonootiliste toimega mõjurite, nt salmonella, likvideerimise või tõrje kava kohaselt. Pädev asutus määrab kindlaks tingimused, mille alusel selliseid loomi võib tappa. Nimetatud tingimuste eesmärgiks peab olema teiste loomade või teiste loomade liha saastamise vähendamine.

8. Loomad, kes tuuakse tapamajadesse tapmiseks, tuleb üldiselt tappa seal. Erandjuhtudel, nt tapamaja vahendite töös esineb tõsiseid rikkeid, võib riiklik veterinaararst siiski lubada liikumist otse teise tapamajja.

IV PEATÜKK: LOOMADE HEAOLU KÄSITLEVAD OTSUSED

1. Kui ei peeta kinni eeskirjadest, mis käsitlevad loomade kaitsmist tapmise või veristamise ajal, tõendab riiklik veterinaararst, et toidukäitleja võtab viivitamata parandusmeetmed ja väldib olukorra kordumist.

2. Riiklik veterinaararst kasutab proportsionaalseid ja järkjärgulisi täitemeetmeid, sõltuvalt probleemi laadist ja tõsidusest, kas andes juhtnööre või aeglustades tootmist ja peatades selle.

3. Vajaduse korral teavitab riiklik veterinaararst teisi pädevaid asutusi heaoluga seotud probleemidest.

4. Kui riiklik veterinaararst avastab, et loomade kaitsmist transportimise ajal käsitlevatest eeskirjadest ei ole kinni peetud, võtab ta vajalikud meetmed asjakohaste ühenduse õigusaktide kohaselt.

5. Kui:

   a) riikliku veterinaararsti abi viib läbi loomade heaolu käsitlevad kontrollid III või IV jao kohaselt;

      ja

   b) nimetatud kontrollide käigus tuvastatakse, et loomade kaitsmist käsitlevaid eeskirju ei täideta, teatab riikliku veterinaararsti abi sellest

▼B

viivitamata riiklikule veterinaararstile ja vajaduse korral edasilükkamatutel juhtudel võtab lõigetes 1-4 nimetatud vajalikud meetmed kuni riikliku veterinaararsti saabumiseni.

V PEATÜKK: LIHA KÄSITLEVAD OTSUSED

1. Liha tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks, kui:

   a) see pärineb loomadelt, kes ei ole läbinud tapaeelset kontrolli, välja arvatud kütitud metsikud ulukid;

   b) see pärineb loomadelt, kelle rups ei ole läbinud tapajärgset kontrolli, kui käesolevas määruses või määruses (EÜ) nr 853/2004 ei ole sätestatud teisiti;

   c) see pärineb loomadelt, kes on enne tapmist surnud, surnult sündinud, sündimata või alla seitsme päeva vanustena tapetud;

   d) see on tingitud torkekohtade silumisest;

   e) see pärineb loomadelt, kes on haigestunud OIE A-nimekirjas või vajaduse korral OIE B-nimekirjas nimetatud haigustesse, kui IV jaos ei ole sätestatud teisiti;

   f) see pärineb loomadelt, kes on haigestunud mõnda generaliseerunud haigusesse, nt generaliseerunud septitseemia, mädaveresus, tokseemia või vireemia;

   g) see ei vasta ühenduse õigusaktides kehtestatud mikrobioloogilistele kriteeriumidele selle kindlaksmääramiseks, kas toiduaineid võib turule viia;

   h) sellel ilmneb parasitaarne infestatsioon, kui IV jaos ei sätestata teisiti;

   i) see sisaldab jääkide või saasteainete koguseid, mis ületavad ühenduse õigusaktides kehtestatud tasemeid. Asjakohase taseme ületamisel tuleb vajaduse korral teha lisaanalüüse;

   j) see pärineb loomadelt või rümpadelt, mis sisaldavad keelatud ainete jääke, või loomadelt, keda on ravitud keelatud ainetega, ilma et see piiraks täpsemaid ühenduse õigusakte;

   k) see sisaldab maksa ja neere üle kahe aasta vanustelt loomadelt, kes on pärit piirkondadest, kus direktiivi 96/23/EÜ artikli 5 kohaselt heakskiidetud kavade rakendamise käigus on ilmnenud, et raskemetalle on keskkonnas arvukalt;

   l) seda on ebaseaduslikult töödeldud saastusest puhastavate ainetega;

   m) seda on ebaseaduslikult töödeldud ioniseerivate või UV-kiirtega;

   n) see sisaldab võõrkehi (välja arvatud looduslike ulukite küttimisel kasutatav materjal);

   o) see ületab ühenduse õigusaktide kohaselt kehtestatud suurimaid lubatud radioaktiivsuse tasemeid;

   p) see viitab patofüsioloogilistele muutustele, ebatavalisele koostisele, ebapiisavale veretustamisele (välja arvatud looduslike ulukite puhul) või organoleptilistele anomaaliatele, eelkõige sugupoolele iseloomulik tugev lõhn;

   q) see pärineb kõhnunud loomadelt;

   r) see sisaldab määratletud riskiteguriga materjali, välja arvatud juhul, kui see on ühenduse õigusaktides lubatud;

   s) selles on näha mustus, fekaalne või muu saastumine;

   t) see sisaldab verd, mis võib olla risk inimeste või loomadele tervisele loomade, kellelt veri pärineb, tervisliku seisundi või tapmisprotsessi kestel tekkinud saastumise tõttu;

   u) see võib riikliku veterinaararsti arvates kogu asjakohase teabe uurimise põhjal olla risk inimeste või loomade tervisele või on mis tahes muul põhjusel inimtoiduks kõlbmatu.

2. Riiklik veterinaararst võib kehtestada nõuded, mis käsitlevad mujal kui tapamajas hädatapetud loomadelt saadud liha kasutamist.

▼B

III JAGU: VASTUTUSE JAGAMINE JA KONTROLLIDE SAGEDUS

I PEATÜKK: RIIKLIKU VETERINAARARSTI ABID

Riikliku veterinaararsti abid võivad abistada riiklikku veterinaararsti kõikide ülesannete täitmisel järgmiste piirangute ja IV jaoks sätestatud erieeskirjade kohaselt:

1. auditeerimisülesannete osas võivad riikliku veterinaararsti abid üksnes koguda teavet heade hügieenitavade ja HACCP-süsteemil põhinevate menetluste kohta;

2. tapaeelse kontrolli ja loomade heaolu käsitlevate kontrollide osas võivad riikliku veterinaararsti abid läbi viia üksnes loomade esmakontrolli ja aidata puhtalt praktiliste ülesannetega;

   ja

3. tapajärgse kontrolli osas peab riiklik veterinaararst korrapäraselt kontrollima oma abide tööd ja mujal kui tapamajas hädatapetud loomade puhul läbi viima kontrolli isiklikult.

II PEATÜKK: KONTROLLIDE SAGEDUS

1. Pädev asutus tagab, et vähemalt üks riiklik veterinaararst on kohal:

   a) tapamajades nii tapaeelse kui tapajärgse kontrolli kestel;

      ja

   b) ulukiliha töötlemisettevõtetes kogu tapajärgse kontrolli kestel.

2. Pädev asutus võib siiski kohandada nimetatud lähenemist konkreetsetes tapamajades ja ulukiliha töötlemisettevõtetes, mis on kindlaks tehtud ohuanalüüsi põhjal ja vastavalt artikli 18 punktile 3 kehtestatud võimalike kriteeriumide kohaselt. Sellistel juhtudel:

   a) riiklik veterinaararst ei pea olema tapamajas kohal tapaeelse kontrolli ajal siis, kui

      i) riiklik veterinaararst või heakskiidetud veterinaararst viisid läbi tapaeelse kontrolli päritoluettevõttes, kontrollisid toiduahelat käsitlevat teavet ja teavitasid kontrollitulemustest tapamajas töötavat riikliku veterinaararsti abi,

      ii) tapamajas töötav riikliku veterinaararsti abi on veendunud, et toiduahelat käsitlev teave ei viita võimalikule probleemile toiduohutuse osas ning et loomade üldine tervislik seisund ja heaolu on rahuldavad,

         ja

      iii) riiklik veterinaararst veendub korrapäraselt, et tema abi viib sellised kontrollid läbi nõuetekohaselt;

   b) riiklik veterinaararst ei pea olema kohal kogu tapajärgse kontrolli ajal, kui:

      i) riikliku veterinaararsti abi viib läbi tapajärgse kontrolli ja asetab kõrvale kogu liha, millel on kõrvalekaldeid, ning kogu samalt loomalt pärineva muu liha,

      ii) riiklik veterinaararst seejärel kontrollib kogu sellist liha,

         ja

      iii) riikliku veterinaararsti abi dokumenteerib oma menetlused ja avastused selliselt, et riiklik veterinaararst saab veenduda, et norme on täidetud.

   Kodulindude ja jäneseliste puhul võib riikliku veterinaararsti abi siiski kõrvaldada kogu liha, millel on kõrvalekalded, ja vastavalt IV jaole ei pea riiklik veterinaararst süstemaatiliselt kontrollima kogu sellist liha.

3. Lõikes 2 sätestatud paindlikkust ei kohaldata:

   a) loomade suhtes, kes on hädatapetud;

   b) loomade suhtes, kellel kahtlustatakse inimeste tervist kahjustavat haigust või seisundit;

   c) veiste suhtes, kes on pärit karjadest, mida ei ole ametlikult tunnistatud tuberkuloosivabaks;

▼B

d) veiste, lammaste ja kitsede suhtes, kes on pärit karjadest, mida ei ole ametlikult tunnistatud brutselloosivabaks;

e) OIE A-nimekirjas või vajaduse korral OIE B-nimekirjas loetletud haiguse puhangu korral. See puudutab loomi, kes on vastuvõtlikud kõnealusele haigusele ja kes on pärit nõukogu direktiivi 64/432/EMÜ ([1]) artiklis 2 määratletud kõnealusest piirkonnast;

f) kui on vaja rangemaid kontrolle uute haiguste või teatavate OIE B-nimekirjas olevate haiguste arvesse võtmiseks.

4. Pädev asutus tagab, et lihalõikusettevõtetes on kohal riiklik veterinaararst või tema abi siis, kui liha lõigatakse, nii sageli kui on vaja käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks.

III PEATÜKK: TAPAMAJA PERSONALI KAASAMINE

A. KODULINDUDELT JA JÄNESELISTELT SAADUD LIHA TOOTMISEGA SEOTUD ERIÜLESANDED

Liikmesriigid võivad lubada tapamaja personalil üle võtta riikliku veterinaararsti abide ülesanded linnu- või küülikuliha tootmise kontrollimisel järgmistel tingimustel:

a) kui ettevõte on kasutanud häid hügieenitavasid käesoleva määruse artikli 4 lõike 4 ja HACCP menetluse kohaselt vähemalt 12 kuud, võib pädev asutus anda ettevõtte personalile, keda on riikliku veterinaararsti järelevalve, suunamise ja vastutuse all koolitatud samal viisil nagu riikliku veterinaararsti abisid ning kes on sooritanud sama eksami, loa teostada riikliku veterinaararsti ülesandeid ja olla osa pädeva asutuse sõltumatust kontrollikomisjonist. Sellistel juhtudel on riiklik veterinaararst kohal tapaeelsete ja tapajärgsete kontrollide ajal, teostab järelevalvet nende tegevuste üle ja sooritab regulaarseid tulemuslikkuse analüüse, millega tagatakse, et tapamaja ülesannete tulemuslikkus vastab pädeva asutuse poolt kehtestatud erikriteeriumidele, ning dokumenteerib nimetatud tulemuslikkuse analüüside tulemused. Nimetatud tulemuslikkuse analüüside üksikasjalikud eeskirjad kehtestatakse artikli 18 lõikes 2 kehtestatud korras. Kui ettevõtte hügieeni taset mõjutab ettevõtte personali töö, kui nimetatud personal ei soorita oma ülesandeid nõuetekohaselt või kui nimetatud personal sooritab üldse oma tööd viisil, mida pädev asutus peab ebarahuldavaks, asendavad nimetatud töötajaid riikliku veterinaararsti abid.

Vastutused tootmise ja kontrolli eest ettevõttes peab hoidma lahus ja iga ettevõte, kes soovib kasutada ettevõtte enda inspektoreid, peab omandama rahvusvaheliselt tunnustatud sertifikaadi.

b) Liikmesriigi pädev asutus otsustab põhimõtteliselt ja iga üksikjuhtumi puhul eraldi, kas lubada rakendada eespool kirjeldatud süsteemi. Kui liikmesriik teeb otsuse põhimõtteliselt nimetatud süsteemi kasuks, teatab ta sellest otsusest ja sellega seotud tingimustest komisjonile. Süsteemi rakendavates liikmesriikides tegutsevad toidukäitlejate puhul on süsteemi tegelik kasutamine vabatahtlik. Pädev asutus ei sunni toidukäitlejaid eespool kirjeldatud süsteemi kasutusele võtma. Kui pädev asutus ei ole veendunud, et toidukäitleja täidab nõudeid, ei rakendata süsteemi selles ettevõttes. Selle hindamiseks analüüsib pädev asutus tootmis- ja kontrolliandmeid, ettevõtte tegevusala, nõuete varasemat täitmist, tapamaja personali asjatundlikkust, kutse-eetikat ja vastutustunnet toiduohutuse osas ning muud asjakohast teavet.

B. TEATAVAD PROOVIVÕTU- JA KATSEÜLESANDED

Tapamaja personal, kes on saanud riikliku veterinaararsti järelevalve all erikoolituse, võivad riikliku veterinaararsti vastutuse ja järelevalve all läbi viia teatavaid proovivõtu- ja katseülesandeid kõikide loomaliikide suhtes.

IV PEATÜKK: KVALIFIKATSIOON

A. RIIKLIKUD VETERINAARARSTID

1. Pädev asutus võib ametisse määrata riiklike veterinaararstidena üksnes veterinaararste, kes on sooritanud lõikes 2 nimetatud nõuetele vastava katse.

([1]) EÜT L 121, 29.7.1964, lk 1977/64. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 21/2004 (ELT L 5, 9.1.2004, lk 8).

▼B

2. Pädev asutus peab kehtestama katse korra. Katsega kinnitatakse teadmisi järgmistes valdkondades sel määral, mis veterinaararsti taustast ja kvalifikatsioonist sõltuvalt on vajalikud:

   a) siseriiklikud ja ühenduse õigusaktid, mis käsitlevad rahvatervist, toiduohutust, loomade tervist, loomade heaolu ja ravimaineid;

   b) ühise põllumajanduspoliitika põhimõtted, turumeetmed, eksporditoetused ja pettuste avastamine (sh ülemaailmne kontekst: WTO, SPS, *Codex Alimentarius*, OIE);

   c) toidutöötlemist ja toidutehnoloogiat käsitlevad olulised tegurid;

   d) heade tootmistavade ja kvaliteedijuhtimise põhimõtted, mõisted ja meetodid;

   e) koristuseelne kvaliteedijuhtimine (head põllumajandustavad);

   f) toiduhügieeni ja toiduohutuse edendamine ja kasutamine (head hügieenitavad);

   g) ohuanalüüsi põhimõtted, mõisted ja meetodid;

   h) HACCP-süsteemi põhimõtted, mõisted ja meetodid, HACCP-süsteemi kasutamine toiduainete tootmisahela kõikidel etappidel;

   i) inimeste tervisega seotud, toidust põhjustatud ohtude ennetamine ja kontroll;

   j) nakkuse ja mürgistuse populatsioonidünaamika;

   k) diagnostiline epidemioloogia;

   l) järelevalve- ja seiresüsteemid;

   m) toiduohutuse haldamissüsteemide kontroll ja regulatiivne hindamine;

   n) kaasaegsete katsemeetodite põhimõtted ja diagnostilised rakendused;

   o) rahvatervist käsitlevate veterinaarmeetmega (*veterinary public health*) seotud info- ja sidetehnoloogia;

   p) andmekäitlus ja biostatistika-alased rakendused;

   q) inimestel toidust põhjustatud haiguste puhangute uuringud;

   r) TSEd käsitlevad asjakohased aspektid;

   s) loomade heaolu tootmis-, transportimis- ja tapmisetapil;

   t) toiduainete tootmisega (sh jäätmekäitlusega) seotud keskkonnaküsimused;

   u) ettevaatuspõhimõte ja tarbijate hoiakud;

      ja

   v) tootmisahelas töötavate isikute koolituse põhimõtted.

   Kandidaadid võivad omandada nõutavad teadmised veterinaararsti põhikoolituse osana või pärast veterinaararstiks kvalifitseerumist koolituse või omandatud töökogemuse kaudu. Pädev asutus võib korraldada erinevaid katseid kandidaatide tausta arvessevõtmiseks. Kui pädev asutus on siiski veendunud, et kandidaat on omandanud kõik nõutavad teadmised ülikooliõpingute osana või kraadiõppele viiva jätkuhariduse kaudu, võib see loobuda katse sooritamise nõudest.

3. Veterinaararst on valmis valdkondadevaheliseks koostööks.

4. Lisaks sellele sooritab iga riiklik veterinaararst praktika vähemalt 200 tunnise katseajaga enne iseseisvalt tööleasumist. Nimetatud perioodi jooksul katseajal olev veterinaararst töötab tapamajade, lihalõikusettevõtete, värske liha kontrollikohtade ja põllumajandusettevõtete praeguste riiklike veterinaararstide järelevalve all. Koolitusel käsitletakse eelkõige toiduohutuse haldamissüsteemide kontrolli.

5. Riiklik veterinaararst hoiab teadmised ajakohastatud tasemel ja peab sammu uute arengutega regulaarse täiendõppe ja erialase kirjanduse abil. Riiklik veterinaararst läbib võimaluse korral iga-aastase täiendõppe.

6. Juba riiklikeks veterinaararstideks määratud veterinaararstid peavad omama piisavaid teadmisi lõikes 2 nimetatud valdkondade kohta. Vajaduse korral omandavad nad need teadmised täiendõppe abil. Seoses sellega näeb pädev asutus ette piisavad meetmed.

▼B

7. Olenemata lõigetest 1-6, võivad liikmesriigid kehtestada erieeskirju nende osalise ajaga töötavate riiklike veterinaararstide jaoks, kes vastutavad väikeettevõtete kontrollimise eest.

B. RIIKLIKE VETERINAARARSTIDE ABID

1. Pädev asutus võib riikliku veterinaararsti abiks määrata üksnes isiku, kes on läbinud koolituse ja sooritanud järgmiste nõuete kohase katse.

2. Pädev asutus peab korraldama sellised katsed. Nimetatud katsetel osalemiseks peavad kandidaadid tõendama, et nad on saanud:

   a) vähemalt 500 tundi teoreetilist koolitust ja vähemalt 400 tundi praktilist koolitust, mis hõlmab lõikes 5 täpsustatud valdkondi;

      ja

   b) vajalikku lisakoolitust, et võimaldada riiklike veterinaararstide abidel võtta kohustusi asjatundlikult.

3. Lõike 2 punktis a nimetatud praktika toimub tapamajades või lihalõikusettevõtetes riikliku veterinaararsti järelevalve all ning põllumajandusettevõtetes ja muudes asjakohastes ettevõtetes.

4. Koolitus ja katsed käsitlevad peamiselt punast liha või linnuliha. Nendel isikutel, kes läbisid koolituse ühes kahest kategooriast ja sooritasid katse, on vaja läbida üksnes lühendatud koolitus muus kategoorias katse sooritamiseks. Koolitus ja katse peaks vajaduse korral hõlmama looduslikke ulukeid, tehistingimustes peetavaid ulukeid ja jäneselisi.

5. Riiklike veterinaararstide abide koolitus hõlmab ja katsed kinnitavad järgmiste valdkondade teadmisi:

   a) põllumajandusettevõtted:

      i) teoreetiline osa:

         — karjamajanduse tundmine — selle korraldus, tootmismeetodid, rahvusvaheline kaubandus jne;

         — head karjakasvatustavad;

         — põhiteadmised haigustest, eelkõige zoonoosidest — viirused, bakterid, parasiidid jne;

         — haiguste järelevalve, ravimite ja vaktsiinide kasutamine ning ainejääkide kontroll;

         — hügieeni- ja tervisekontroll;

         — loomade heaolu põllumajandusettevõttes ja transpordi ajal,

         — hoonete, põllumajandusettevõtte ja üldised keskkonnanõuded;

         — asjakohased õigusnormid;

         — tarbijate hoiakud ja kvaliteedikontroll;

      ii) praktiline osa:

         — eri tüüpi ja erinevaid kasvatusmeetodeid kasutavate ettevõtete külastamine,

         — tootmisettevõtete külastamine,

         — loomade peale- ja mahalaadimise jälgimine,

         — laboriesitlused,

         — veterinaarkontrollid,

         — dokumentatsioon;

   b) tapamajad ja lihalõikusettevõtted:

      i) teoreetiline osa:

         — lihatööstuse tundmine — selle korraldus, tootmismeetodid, rahvusvaheline kaubandus ning tapmis- ja lõikamismeetodid,

         — põhiteadmised hügieenist ja headest hügieenitavadest, eelkõige tööstushügieenist, tapa-, lõikus- ja ladustamishügieenist ja tööhügieenist,

         — HACCP-süsteem ja sellel põhinevate menetluste auditeerimine,

▼B

— loomade heaolu mahalaadimisel pärast transporti ja tapamajades,

— põhiteadmised tapetud loomade anatoomiast ja füsioloogiast,

— põhiteadmised tapetud loomade patoloogiast,

— põhiteadmised tapetud loomade patoloogilisest anatoomiast,

— asjakohased teadmised TSEdest ning muudest tähtsatest zoonoosidest ja zoonootilise toimega mõjuritest,

— loomade tapmise ja värske liha kontrolli, inspekteerimise, ettevalmistamise, pakendamise, pakkimise ja transpordi viiside ja korra tundmine,

— põhiteadmised mikrobioloogiast,

— tapaeelne kontroll,

— trihhinoosi uuring,

— tapajärgne kontroll,

— haldusülesanded,

— teadmised asjakohastest õigusnormidest,

— proovivõtumeetod,

— pettusega seotud aspektid;

ii) praktiline osa:

— loomade identifitseerimine,

— vanusekontrollid,

— tapetud loomade inspekteerimine ja hindamine,

— tapajärgne kontroll tapamajas,

— trihhinoosi uuring,

— loomaliigi määramine looma iseloomulike osade põhjal,

— tapetud loomade muutunud osade identifitseerimine ja hindamine,

— hügieenikontroll, sh heade hügieenitavade ja HACCP-süsteemil põhinevate menetluste auditeerimine,

— tapaeelse kontrolli tulemuste registreerimine,

— proovide võtmine,

— liha jälgitavus,

— dokumentatsioon.

6. Riiklike veterinaararstide abid hoiavad teadmised ajakohastatud tasemel ja peavad sammu uute arengutega regulaarse täiendõppe ja erialase kirjanduse kaudu. Riikliku veterinaararsti abi läbib võimaluse korral igaaastase täiendõppe.

7. Isikutel, kes on juba nimetatud riiklike veterinaararstide abideks, peavad olema piisavad teadmised lõikes 5 nimetatud valdkondadest. Vajaduse korral omandavad nad need teadmised täiendõppe käigus. Pädev asutus annab selleks piisavad korraldused.

8. Kui riiklike veterinaararstide abid teostavad üksnes proovide võtmist ja analüüsi seoses trihhinoosi uuringutega, on pädeval asutusel vaja üksnes tagada, et nad saavad piisava koolituse nimetatud ülesannete täitmiseks.

IV JAGU: ERINÕUDED

I PEATÜKK: KODULOOMADENA PEETAVAD VEISED

A. ALLA KUUENÄDALASED VEISED

Alla kuuenädalaste veiste rümbad ja rups läbivad järgmised tapajärgse kontrolli menetlused:

1. pea ja kurgu visuaalne kontroll; neelutaguste lümfisõlmede (*Lnn. retropharyngiales*) lõikamine ja uurimine; suu ja neelu kontroll; keele kompimine; mandlite eemaldamine;

▼B

2. kopsude, hingetoru ja söögitoru visuaalne kontroll; kopsude kompimine; bronhiaal- ja keskseinandilümfisõlmede (*Lnn. bitucationes, eparteriales* ja *mediastinales*) sisselõige ja uurimine; Hingetoru ja kopsutorude peaharud peavad olema avatud pikuti ja kopsudesse tuleb teha sisselõige nende alumisse kolmandikku, risti põhitelgedega; need sisselõiked ei ole vajalikud, kui kopsud ei ole ette nähtud inimtarbimiseks;

3. südamepauna ja südame visuaalne kontroll, kui südamesse on sisse lõigatud pikuti, et vatsakesed avaneksid ja vatsakeste vahesein lõhestataks;

4. vahelihase visuaalne kontroll;

5. maksa ning maksa- ja pankrease lümfisõlmede (*Lnn. portales*) visuaalne kontroll; maksa ja selle lümfisõlmede palpeerimine ja vajaduse korral sisselõikamine;

6. seedekulgla, soolekinnisti, mao- ja soolekinnisti lümfisõlmede (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales* ja *caudales*) visuaalne kontroll; mao- ja soolekinnisti lümfisõlmede palpeerimine ja vajaduse korral sisselõikamine;

7. põrna visuaalne kontroll ja vajaduse korral palpeerimine;

8. neerude visuaalne kontroll; vajaduse korral neerude ja neerulümfisõlmede (*Lnn. renales*) sisselõikamine;

9. rinnakelme ja kõhukelme visuaalne kontroll;

10. nabapiirkonna ja liigeste visuaalne kontroll ja palpeerimine. Kahtluse korral tuleb nabapiirkonda sisse lõigata ja liigesed avada; liigesevõiet tuleb uurida.

B. ÜLE KUUENÄDALASED VEISED

Üle kuuenädalaste veiste rümbad ja rups läbivad järgmised tapajärgse kontrolli menetlused:

1. pea ja kurgu visuaalne kontroll; submaksillaarsete, neelutaguste ja kõrvasüljenäärmete lümfisõlmede (*Lnn retropharyngiales, mandibulares* ja *parotidei*); väliste mälumislihaste, millesse tuleb teha kaks sisselõiget paralleelselt alalõuaga, ning sisemiste mälumislihaste (sisemised pterügoidlihased), mis tuleb tasapinnaliselt läbi lõigata, uurimine. Suu ja neelu üksikasjaliku visuaalse kontrolli jaoks tuleb keel vabastada ümbritsevatest kudedest ning keelt ennast tuleb visuaalselt kontrollida ja palpeerida. Mandlid tuleb eemaldada;

2. hingetoru ja söögitoru visuaalne kontroll; kopsude visuaalne uurimine ja palpeerimine; bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede (*Lnn. bitucationes, eparteriales and mediastinales*) sisselõige ja uurimine. Hingetoru ja kopsutorude peaharud peavad olema pikisuunas avatud ja kopsud on lõigatud tagumises kolmandikus risti nende põhitelgedega; need sisselõiked ei ole vajalikud, kui kopse ei kasutata inimtoiduks;

3. südamepauna ja südame visuaalne kontroll; viimane on lõigatud pikisuunas, avades vatsakesed ja lõigates läbi vatsakeste vaheseina;

4. vahelihase visuaalne kontroll;

5. maksa ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmede (*Lnn. portales*) visuaalne kontroll ja palpeerimine; sisselõiked maksa maopoolsele pinnale ja *lobus caudatus*'e tüvele sapijuhade uurimiseks;

6. seedekulgla, soolekinnisti, mao- ja soolekinnisti lümfisõlmede (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales ja caudales*) visuaalne kontroll; mao- ja soolekinnisti lümfisõlmede palpeerimine ja vajaduse korral sisselõikamine;

7. põrna visuaalne kontroll ja vajaduse korral palpeerimine;

8. neerude visuaalne kontroll ja vajaduse korral neerude ja neerulümfisõlmede (*Lnn. renales*) sisselõikamine;

9. rinnakelme ja kõhukelme visuaalne kontroll;

10. suguelundite (v.a peenis, kui see on juba eemaldatud) visuaalne kontroll;

11. udara ja selle lümfisõlmede (*Lnn. supramammarii*) visuaalne kontroll ning vajaduse korral palpeerimine ja sisselõikamine. Lehmadel tuleb udar avada pikisuunalise sügava sisselõikega piimanäärmetesse (*sinus lactiferes*) ning tuleb sisse lõigata udara lümfisõlmedesse, v.a siis, kui udarat ei kasutata inimtoiduks.

▼B

II PEATÜKK: KODULOOMADENA PEETAVAD LAMBAD JA KITSED

Lammaste ja kitsede rümbad ja rups läbivad järgmised tapajärgsed menetlused:

1. pea visuaalne kontroll pärast nülgimist ja kahtluse korral neelu, suu, keele ning neelutaguste ja kõrvasüljenäärmete lümfisõlmede uurimine. Ilma et see piiraks loomatervishoiu eeskirjade kohaldamist, ei ole need uuringud vajalikud juhul, kui pädev asutus on võimeline tagama, et pead, kaasa arvatud keelt ja ajusid, ei kasutata inimtoiduks;

2. kopsude, hingetoru ja söögitoru visuaalne kontroll; kopsude ning bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede (*Lnn.bifucationes, eparteriales ja mediastinales*) palpeerimine; kahtluse korral tuleb neisse organitesse ja lümfisõlmedesse sisselõiked ja neid uuritakse;

3. südamepauna ja südame visuaalne kontroll; kahtluse korral tuleb südamesse teha sisselõiked ja südant uurida;

4. vahelihase visuaalne kontroll;

5. maksa ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmede (*Lnn. portales*) visuaalne kontroll; maksa ja selle lümfisõlmede palpeerimine; sisselõiked maksa maopoolsele pinnale sapijuhade uurimiseks;

6. seedekulgla, soolekinnisti ning mao- ja soolekinnisti lümfisõlmede (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales ja caudales*) visuaalne kontroll;

7. põrna visuaalne kontroll ja vajaduse korral palpeerimine;

8. neerude visuaalne kontroll; vajaduse korral sisselõiked neerudesse ja neerulümfisõlmedesse (*Lnn. renales*);

9. rinnakelme ja kõhukelme visuaalne kontroll;

10. suguelundite (v.a peenis, kui see on juba eemaldatud) visuaalne kontroll;

11. udara ja selle lümfisõlmede visuaalne kontroll;

12. noorte loomade nabapiirkonna ja liigeste visuaalne kontroll ja palpeerimine. Kahtluse korral tuleb teha sisselõige nabapiirkonda ja liigesed avada; tuleb uurida liigesevõiet.

III PEATÜKK: KODULOOMADENA PEETAVAD KABJALISED

Kabjaliste rümbad ja rups läbivad järgmised tapajärgsed menetlused:

1. pea ja, pärast keele vabastamist, kurgu visuaalne kontroll; submaksillaarsete, neelutaguste ja kõrvasüljenäärmete lümfisõlmede (*Lnn. retropharyngiales, mandibulares ja parotidei*) palpeerimine ja vajaduse korral sisselõiked. Suu ja neelu üksikasjaliku visuaalse kontrolli jaoks tuleb keel vabastada ning keelt ennast tuleb visuaalselt uurida ja palpeerida. Mandlid tuleb eemaldada;

2. kopsude, hingetoru ja söögitoru visuaalne kontroll; kopsude palpeerimine; bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede (*Lnn. bifucationes, eparteriales ja mediastinales*) palpeerimine ja vajaduse korral sisselõiked. Hingetoru ja kopsutorude peaharud peavad olema avatud pikisuunas ning kopsud on lõigatud tagumises kolmandikus risti nende põhitelgedega; need sisselõiked ei ole vajalikud, kui kopse ei kasutata inimtoiduks;

3. südamepauna ja südame visuaalne kontroll; viimane on lõigatud pikisuunas, avades vatsakesed ja lõigates läbi vatsakeste vaheseina;

4. vahelihase visuaalne kontroll;

5. maksa ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmede (*Lnn. portales*) visuaalne kontroll, palpeerimine ja vajaduse korral sisselõige;

6. seedekulgla, soolekinnisti ning mao- ja soolekinnisti lümfisõlmede (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales ja caudales*) visuaalne kontroll; vajaduse korral mao- ja soolekinnisti lümfisõlmede sisselõiked;

7. põrna visuaalne kontroll ja vajaduse korral palpeerimine;

8. neerude visuaalne kontroll ja palpeerimine; vajaduse korral sisselõiked neerudesse ja neerulümfisõlmedesse (*Lnn. renales*);

9. rinnakelme ja kõhukelme visuaalne kontroll;

10. täkkude suguelundite (v.a peenis, kui see on juba eemaldatud) ja märade suguelundite visuaalne kontroll;

11. udara ja selle lümfisõlmede (*Lnn. supramammarii*) visuaalne kontroll ja vajaduse korral udaraüleste lümfisõlmede sisselõiked;

▼B

12. noorte loomade nabapiirkonna ja liigeste visuaalne kontroll ja palpeerimine. Kahtluse korral tuleb teha sisselõige nabapiirkonda ja liigesed avada; tuleb uurida liigesevõiet;

13. kõiki halle või valgeid hobuseid tuleb kontrollida melanoosi ja melanoomide suhtes, uurides pärast ühe õlaliigese piirkonna liite vabastamist õlaliigestest allpoole jäävaid abaluu lihaseid ja lümfisõlmi (*Lnn. subrhomboidei*). Neerud paljastatakse ja neid uuritakse, lõigates kogu neeru.

IV PEATÜKK: KODULOOMADENA PEETAVAD SEAD

A. TAPAEELNE KONTROLL

1. Pädev asutus võib otsustada, et tapmiseks ettenähtud sead esitatakse tapaeelseks kontrolliks päritoluettevõttes. Sellisel juhul võib ettevõttest saabunud seapartii tapmist lubada üksnes siis, kui:

   a) nendega on kaasas X peatüki A osas esitatud veterinaarsertifikaat;

      ja

   b) on täidetud lõigete 2-5 nõuded.

2. Tapaeelne kontroll päritoluettevõttes hõlmab:

   a) ettevõtte andmete ja dokumentide, sh toiduahelat käsitleva teabe kontrollimist;

   b) sigade uurimine, et kindlaks määrata, kas:

      i) neil on haigus või seisund, mis võib nakatada loomi või inimesi liha käitlemise või söömise kaudu, või kes käituvad üksikult või kollektiivsel tasandil viisil, mis viitab sellise haiguse võimalikule esinemisele,

      ii) nad ilmutavad üldisi käitumishäireid või haigustunnuseid, mis võivad muuta nende liha inimtoiduks kõlbmatuks,

         või

      iii) on tõendeid või põhjuseid kahtlustada, et nad võivad sisaldada keemilisi jääkaineid määras, mis ületab ühenduse õigusaktides kehtestatud tasemeid, või keelatud ainete jääke.

3. Riiklik veterinaararst või heakskiidetud veterinaararst viib läbi tapaeelse kontrolli ettevõttes. Sead saadetakse otse tapmisele ja neid hoitakse teistest sigadest eraldi.

4. Tapaeelne kontroll tapamajas peab hõlmama üksnes:

   a) loomade identifitseerimise kontrolli;

      ja

   b) sõeluuringut, millega tehakse kindlaks, kas loomade heaolu käsitlevaid eeskirju on täidetud ja kas on olemas mistahes märke seisundist, mis võiks kahjustada inimeste või loomade tervist. Riikliku veterinaararsti abi võib läbi viia nimetatud sõeluuringu.

5. Kui sigu ei tapeta kolme päeva jooksul lõike 1 punktis a sätestatud veterinaarsertifikaadi väljaandmisest:

   a) kui sead ei ole lahkunud päritoluettevõttest tapamajja, siis tuleb neid uuesti uurida ja uus veterinaarsertifikaat välja anda;

   b) kui sead on juba teel tapamajja või tapamajas, võib lubada tapmist, kui viivituse põhjust on hinnatud, tingimusel et sead läbivad täiendava tapaeelse veterinaarkontrolli.

B. TAPAJÄRGNE KONTROLL

1. Muude kui lõikes 2 nimetatud sigade rümbad ja rups läbivad järgmised tapajärgsed menetlused:

   a) pea ja kurgu visuaalne kontroll; submaksillaarsete lümfisõlmede (*Lnn. mandibulares*) sisselõiked ja uurimine; suu, neelu ja keele visuaalne kontroll;

   b) kopsude, hingetoru ja söögitoru visuaalne kontroll; kopsude ning bronhiaal- ja keskseinandi lümfisõlmede (LNN. BIFUCATIONES, EPARTERIALES JA MEDIASTINALES) palpeerimine. Hingetoru ja kopsutorude peaharud peavad olema avatud pikisuunas ning kopsud on lõigatud tagumises kolmandikus risti nende põhitelgedega; need sisselõiked ei ole vajalikud, kui kopse ei kasutata inimtoiduks;

▼B

c) südamepauna ja südame visuaalne kontroll; viimane on lõigatud pikisuunas, avades vatsakesed ja lõigates läbi vatsakeste vaheseina;

d) vahelihase visuaalne kontroll;

e) maksa ning maksa ja kõhunäärme lümfisõlmede (*Lnn. portales*) visuaalne kontroll; maksa ja selle lümfisõlmede palpeerimine;

f) seedekulgla, soolekinnisti ning mao- ja soolekinnisti lümfisõlmede (*Lnn. gastrici, mesenterici, craniales ja caudales*) visuaalne kontroll; vajaduse korral mao- ja soolekinnisti lümfisõlmede sisselõiked;

g) põrna visuaalne kontroll ja vajaduse korral palpeerimine;

h) neerude visuaalne kontroll; vajaduse korral sisselõiked neerudesse ja neerulümfisõlmedesse (*Lnn. renales*);

i) rinnakelme ja kõhukelme visuaalne kontroll;

j) suguelundite (v.a peenis, kui see on juba eemaldatud) visuaalne kontroll;

k) udara ja selle lümfisõlmede (*Lnn. supramammarii*) visuaalne kontroll; emiste udaraüliste lümfisõlmede sisselõiked;

l) noorte loomade nabapiirkonna ja liigeste visuaalne kontroll ja palpeerimine; kahtluse korral tuleb teha sisselõige nabapiirkonda ja liigesed avada.

2. Pädev asutus võib ettevõttest saadud epidemioloogiliste või muude andmete põhjal otsustada, et nuumsead, keda on peetud võõrutamisest alates kontrollitud elamistingimustes integreeritud tootmissüsteemides, läbivad mõnel või kõikidel lõikes 1 nimetatud juhtudel üksnes visuaalse kontrolli.

V PEATÜKK: KODULINNUD

A. TAPAEELNE KONTROLL

1. Pädev asutus võib otsustada, et tapmiseks ettenähtud kodulinnud esitatakse tapaeelseks kontrolliks päritoluettevõttes. Sellisel juhul võib ettevõttest saabunud linnukarja tapmist lubada üksnes siis, kui:

a) nendega on kaasas X peatüki A osas esitatud veterinaarsertifikaat;

ja

b) on täidetud lõigete 2–5 nõuded.

2. Tapaeelne kontroll päritoluettevõttes hõlmab:

a) ettevõtte andmete ja dokumentide, sh toiduahelat käsitleva teabe kontrollimist;

b) karja kontrollimine, et kindlaks teha, kas:

i) lindudel on haigus või seisund, mis võib nakatada loomi või inimesi liha käitlemise või söömise kaudu, või kes käituvad viisil, mis viitab sellise haiguse võimalikule esinemisele,

ii) linnud ilmutavad üldisi käitumishäireid või haigustunnuseid, mis võivad muuta nende liha inimtoiduks kõlbmatuks,

või

iii) lindude puhul ilmneb, et nad võivad sisaldada keemilisi jääkaineid määras, mis ületab ühenduse õigusaktides kehtestatud tasemeid, või keelatud ainete jääke.

3. Riiklik veterinaararst või heakskiidetud veterinaararst viib läbi tapaeelse kontrolli ettevõttes.

4. Tapaeelne kontroll tapamajas peab hõlmama üksnes:

a) loomade identifitseerimise kontrolli;

ja

b) sõeluuringut, millega tehakse kindlaks, kas loomade heaolu käsitlevaid eeskirju on täidetud ja kas on olemas mistahes märke seisundist, mis võiks kahjustada inimeste või loomade tervist. Riikliku veterinaararsti abi võib läbi viia nimetatud sõeluuringu.

▼B

5. Kui linde ei tapeta kolme päeva jooksul lõike 1 punktis a sätestatud veterinaarsertifikaadi väljaandmisest:

   a) kui linnukari ei ole lahkunud päritoluettevõttest tapamajja, siis tuleb neid uuesti uurida ja uus veterinaarsertifikaat välja anda;

   b) kui linnukari on juba teel tapamajja või tapamajas, võib lubada tapmist, kui viivituse põhjust on hinnatud, tingimusel et linnukarja uuritakse uuesti.

6. Kui tapaeelset kontrolli ei viida läbi ettevõttes, viib riiklik veterinaararst linnukarja kontrolli läbi tapamajas.

7. Kui lindudel esineb haiguse kliinilisi tunnuseid, ei või neid tappa inimtoiduks. Nende lindude veristamine tapmisliinil võib siiski toimuda tavapärase tapmise lõpus, kui on võetud ettevaatusabinõud patogeensete organismide leviku ärahoidmiseks ning vahendite puhastamiseks ja desinfitseerimiseks kohe pärast veristamist.

8. Rasvamaksa tootmiseks kasvatatud kodulindude ja päritoluettevõttes tapetud kodulindude puhul, kelle siseelunditest puhastamist on edasi lükatud, viiakse tapaeelne kontroll läbi lõigete 2 ja 3 kohaselt. Tapamajja või lihalõikusettevõttesse minevate siseelunditest puhastamata rümpadega on kaasas C osas olevale näidisele vastav sertifikaat.

B. TAPAJÄRGNE KONTROLL

1. Kõik linnud läbivad tapajärgse kontrolli I ja III jao kohaselt. Lisaks sellele viib riiklik veterinaararst isiklikult läbi järgmised kontrollid:

   a) representatiivsesse valimisse kuuluvate lindude sisikonna ja kehaõõnsuste igapäevane kontrollimine;

   b) iga sama päritoluga lindude partiist juhuslikult valitud, tapajärgse kontrolli järel inimtoiduks kõlbmatuks tunnistatud lindude osade või tervete lindude üksikasjalik kontroll;

      ja

   c) kõik täiendavad uuringud, mis osutuvad vajalikuks, kui on alust kahtlustada, et kõnealuste lindude liha võib olla inimtoiduks kõlbmatu.

2. Rasvamaksa tootmiseks kasvatatud kodulindude ja päritoluettevõttest saadud kodulindude puhul, kelle siseelunditest puhastamist on edasi lükatud, hõlmab tapajärgne kontroll rümpadega kaasasoleva sertifikaadi kontrolli. Kui selliseid rümpasid transporditakse otse ettevõttest lihalõikusettevõttesse, toimub tapajärgne kontroll lihalõikusettevõttes.

▼B

C. VETERINAARSERTIFIKAADI NÄIDIS

VETERINAARSERTIFIKAAT

rasvamaksa tootmiseks ettenähtud ning päritoluettevõttes tapetud ja hiljem siseelunditest puhastatud kodulindude jaoks

Pädev teenistus: .....

Nr: .....

1. Eemaldamata siseelunditega rümpade identifitseerimine

Liigid: .....

Arv: .....

2. Eemaldamata siseelunditega rümpade päritolu

Ettevõtte aadress: .....

3. Eemaldamata siseelunditega rümpade sihtkoht

Eemaldamata siseelunditega rümbad veetakse järgmisse lihalõikusettevõttesse: .....

.....

4. Kinnitus

Mina, allakirjutanu, kinnitan, et:

— eespool kirjeldatud linde, kellelt ei ole eemaldatud siseelundeid, uuriti enne tapmist eespool nimetatud ettevõttes ..... (kellaaeg) ..... (kuupäev) ja nad on tunnistatud terveks;

— kõnealuseid loomi käsitlevad andmed ja dokumendid vastavad juriidilistele nõuetele ja ei keela lindude tapmist.

....

(koht) (kuupäev)

Tempel

.....

(riikliku või heakskiidetud veterinaararsti allkiri)

▼B

VI PEATÜKK: TEHISTINGIMUSTES PEETAVAD JÄNESELISED

Tehistingimustes peetavate jäneseliste suhtes kohaldatakse samu nõudeid nagu kodulindude suhtes.

VII PEATÜKK: TEHISTINGIMUSTES PEETAVAD ULUKID

A. **TAPAEELNE KONTROLL**

1. Tapaeelset kontrolli võib läbi viia päritoluettevõttes, kui määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa III jao nõuded on täidetud. Sel juhul viib tapaeelse kontrolli läbi riiklik veterinaararst või heakskiidetud veterinaararst.

2. Ettevõttes tehtav tapaeelne kontroll hõlmab andmete või dokumentide, sh toiduahelat käsitleva teabe kontrolli ettevõttes.

3. Kui tapaeelne kontroll viiakse läbi rohkem kui kolm päeva enne loomade saabumist tapamajja ja loomad tuuakse tapamajja elusatena, peab tapaeelne kontroll tapamajades hõlmama üksnes:

   a) loomade identifitseerimise kontrolli;

      ja

   b) sõeluuringut, millega tehakse kindlaks, kas loomade heaolu käsitlevaid eeskirju on täidetud ja kas on olemas mis tahes märke seisundist, mis võiks kahjustada inimeste või loomade tervist.

4. Ettevõttes kontrollitud elusloomadega on kaasas X peatüki A osas olevale näidisele vastav sertifikaat. Ettevõttes kontrollitud ja tapetud loomadega on kaasas X peatüki B osas olevale näidisele vastav sertifikaat.

B. **TAPAJÄRGNE KONTROLL**

1. Nimetatud kontroll hõlmab muutunud või mõnel muul põhjusel kahtlaste loomade osade palpeerimist ja vajaduse korral sisselõikeid.

2. Tehistingimustes peetavate ulukite vastavate liikide suhtes kohaldatakse veiste ja lammaste, koduloomadena peetavate sigade ja kodulindude puhul kirjeldatud tapajärgse kontrolli menetlusi.

3. Kui loomad tapetakse ettevõttes, kontrollib tapamaja riiklik veterinaararst loomadega kaasasolevat sertifikaati.

VIII PEATÜKK: LOODUSLIKUD ULUKID

A. **TAPAJÄRGNE KONTROLL**

1. Looduslikke ulukeid kontrollitakse võimalikult kiiresti pärast nende vastuvõtmist ulukiliha töötlemisettevõttes.

2. Riiklik veterinaararst võtab arvesse kinnitust või teavet, mida jahipidamisel osalenud koolitatud isik on esitanud määruse (EÜ) nr 853/2004 kohaselt.

3. Tapajärgse kontrolli käigus viib riiklik veterinaararst läbi järgmised toimingud:

   a) rümba, selle õõnsuste ja vajaduse korral organite visuaalse uurimise, eesmärgiga:

      i) avastada kõrvalekaldeid, mis ei ole tingitud jahipidamisest. Sel eesmärgil võib diagnoos põhineda mis tahes teabel, mille koolitatud isik on esitanud ja mis käsitleb loomade käitumist enne veristamist,

      ii) kontrollida, et surm ei ole põhjustatud muudel põhjustel kui jahipidamine.

      Kui ei ole võimalik hinnata üksnes visuaalse uurimise põhjal, tuleb läbi viia ulatuslikum kontroll laboratooriumis;

   b) organoleptiliste kõrvalekallete uuring;

   c) vajaduse korral organite palpeerimine;

   d) kui on tõsiselt alust kahtlustada jääkide või saasteainete esinemist, analüüs, milles võetakse proove muudest kui jahipidamise põhjustatud jääkidest, sh keskkonna saasteainetest. Kui on tehtud ulatuslikum kontroll selliste kahtluste põhjal, peab veterinaararsti ootama seni, kuni nimetatud kontroll on lõpetatud enne, kui saab

▼B

hinnata kõiki sama jahi käigus tapetud ulukeid või nende osasid, millel kahtlustatakse olevat samu kõrvalekaldeid;

e) selliste omaduste uurimine, mis on märgiks sellest, et liha kujutab endast ohtu tervisele, sh:

i) elusloomade ebatavaline käitumine või üldseisundi häire jahimehe teate kohaselt;

ii) kasvajad või mädakolded, kui neid on arvukalt või kui neid esineb siseorganites või lihastes,

iii) artriit, munandipõletik, maksa või põrna patoloogilised muutused, soolte või nabapiirkonna põletikud,

iv) kehaõõnsustes, kõhus või sooltes või uriinis olevad, muust kui jahipidamisest tulenevad võõrkehad, kui rinnakelme või kõhukelme on värvi muutnud (kui kõnealused siseelundid on alles),

v) parasiitide esinemine,

vi) märgatav gaaside teke seedekulglas ja siseelundite värvi muutus (kui kõnealused siseelundid on alles),

vii) lihaskoe või elundite värvi, koostise või lõhna märgatavad kõrvalekalded,

viii) vanad lahtised luumurrud,

ix) kõhnus ja/või üldine või lokaalne turse,

x) rinnakelme ja kõhukelme värsked liited,

ja

xi) muud ilmselged ulatuslikud muutused, nt mädanemine.

4. Kui riiklik veterinaararst nõuab seda, lõigatakse selgroog ja pea pooleks pikisuunas.

5. Väikeste looduslike ulukite puhul, keda ei puhastata siseelunditest kohe pärast veristamist, viib riiklik veterinaararst läbi tapajärgse kontrolli samast allikast pärinevate loomade representatiivse valimiga. Kui kontrollimisel ilmneb inimestele nakkav haigus või muud lõike 3 punktis e loetletud omadused, viib riiklik veterinaararst läbi kogu partii kontrollid, et kindlaks teha, kas tunnistada see inimtoiduks kõlbmatuks või kas tuleks iga rümpa kontrollida eraldi.

6. Kahtluse korral võib riiklik veterinaararst lõpliku diagnoosi panemiseks loomade asjakohaseid osi täiendavalt tükeldada ja kontrollida.

B. **KONTROLLIDELE JÄRGNEVAD OTSUSED**

Lisaks II jao V peatükis toodud juhtudele tunnistatakse liha, millel ilmneb tapajärgse kontrolli käigus mõni A osa lõike 3 punktis e loetletud omadustest, inimtoiduks kõlbmatuks.

IX PEATÜKK: KONKREETSED OHUD

A. **TRANSMISSIIVSED SPONGIOOSSED ENTSEFALOPAATIAD**

TSEde suhtes läbiviidud ametlikud kontrollid võtavad arvesse määruse (EÜ) nr 999/2001 nõudeid ja muid asjakohaseid ühenduse õigusakte.

B. **NOOKPAELUSSTÕBI**

1. Miinimumnõudeks üle kuue nädala vanuste veiste ja sigade uurimisel nookpaelusstõve suhtes on I ja IV peatükis kirjeldatud tapajärgsed kontrollid. Lisaks sellele võib kasutada spetsiaalseid seroloogilisi katseid. Üle kuue nädala vanuste veiste puhul ei ole sisselõike tegemine mälumislihastesse tapajärgsel kontrollil kohustuslik, kui kasutatakse spetsiaalset seroloogilist katset. Sama kehtib siis, kui üle kuue nädala vanuseid veiseid on kasvatatud ettevõttes, mis on ametlikult tunnistatud nookpaelusstõvest vabaks.

2. Tsüstitserkidega nakatunud liha tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks. Kui loomad ei ole üleni nakatunud tsüstitserkidega, võib tunnistada nakatamata osad inimtoiduks kõlblikuks pärast külmtöötlemist.

▼B

C. **TRIHHINOOS**

1. Sigade (koduloomadena peetavate sigade, tehistingimustes peetavate ja looduslike ulukite), kabjaliste ja muude trihhinoosile vastuvõtlike liikide rümpasid uuritakse trihhinoosi suhtes kohaldatavate ühenduse õigusaktide kohaselt, kui õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.

2. Trihhiinidega nakatunud liha tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks.

D. **MALLEUS**

1. Vajaduse korral uuritakse kabjalisi malleuse suhtes. Kabjaliste uurimine malleuse suhtes hõlmab hingetoru, kõri, ninaõõnte ja urgete ning nende harunemiste limaskesta põhjalikku läbivaatust pärast pea pikuti läbilõikamist ja ninavaheseina eemaldamist.

2. Nende hobuste liha, kellel on diagnoositud malleus, tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks.

E. **TUBERKULOOS**

1. Kui loomade reaktsioon tuberkuliinile oli positiivne või ebaselge või on põhjust kahtlustada nakkust, tapetakse loomad teistest loomadest eraldi, võttes ettevaatusabinõud teiste rümpade, tapmisliini ja tapamaja personali nakkusohu ärahoidmiseks.

2. Kõikide nende loomade liha, kelle puhul tapajärgse kontrolli käigus tulid ilmsiks paiksed tuberkuloossed kahjustused mitmetes elundites või mitmetes rümba osades, tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks. Kui on ilmnenud tuberkuloosne kahjustus üksnes ühe elundi või rümba osa lümfisõlmedes, tuleb inimtoiduks kõlbmatuks tunnistada üksnes kõnealune elund või rümba osa või sellega seotud lümfisõlmed.

F. **BRUTSELLOOS**

1. Kui loomade reaktsioon brutselloositestile oli positiivne või ebaselge või on põhjust kahtlustada nakkust, tapetakse loomad teistest loomadest eraldi, võttes ettevaatusabinõud teiste rümpade, tapmisliini ja tapamaja personali nakkusohu ärahoidmiseks.

2. Nende loomade liha, kelle puhul tapajärgse kontrolli käigus tulid ilmsiks kahjustused, mis viitavad ägedale brutselloosi nakkusele, tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks. Kui loomade reaktsioon brutselloositestile oli positiivne või ebaselge, tuleb udar, suguelundid ja veri tunnistada inimtoiduks kõlbmatuks isegi siis, kui selliseid kahjustusi ei ole leitud.

▼B

X PEATÜKK: VETERINAARSERTIFIKAADI NÄIDIS

A. ELUSLOOMADE VETERINAARSERTIFIKAADI NÄIDIS

VETERINAARSERTIFIKAAT

põllumajandusettevõttest tapamajja veetavate elusloomade kohta

Pädev teenistus: .....

Nr: .....

1. Loomade identifitseerimine

Liigid: .....

Loomade arv: .....

Märgistus: .....

2. Loomade päritolu

Päritoluettevõtte aadress: .....

Loomapidamiskoha andmed (*): .....

3. Loomade sihtkoht

Loomad veetakse järgmisse tapamajja: .....

Transpordivahend: .....

4. Muu asjakohane teave

.....

5. Kinnitus

Mina, allakirjutanu, kinnitan, et:

— eespool kirjeldatud loomi uuriti enne tapmist eespool nimetatud põllumajandusettevõttes ..... (kellaaeg) ..... (kuupäev) ja nad on tunnistatud terveks;

— kõnealuseid loomi käsitlevad andmed ja dokumendid vastavad juriidilistele nõuetele ja ei keela loomade tapmist.

....

(koht) (kuupäev)

Tempel

.....

(riikliku või heakskiidetud veterinaararsti allkiri)

(*) Täitmine ei ole kohustuslik.

▼B

B. PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTTES TAPETUD LOOMADE VETERINAARSERTIFIKAADI NÄIDIS

VETERINAARSERTIFIKAAT

põllumajandusettevõttes tapetud loomade kohta

Pädev teenistus: .....

Nr: .....

1. Loomade identifitseerimine

Liigid: .....

Loomade arv: .....

Märgistus: .....

2. Loomade päritolu

Päritoluettevõtte aadress: .....

Loomapidamiskoha andmed (*).....

3. Loomade sihtkoht

Loomad veetakse järgmisse tapamajja: .....

Transpordivahend: .....

4. Muu asjakohane teave .....

.....

5. Avaldus

Mina, allakirjutanu, kinnitan, et:

— eespool kirjeldatud loomi uuriti enne tapmist eespool nimetatud põllumajandusettevõttes ..... (kellaaeg) ..... (kuupäev) ja nad on tunnistatud terveks;

— nad tapeti põllumajandusettevõttes ..... (kellaaeg) ..... (kuupäev) ning tapmine ja veretustamine toimus nõuetekohaselt;

— kõnealuseid loomi käsitlevad andmed ja dokumendid vastavad juriidilistele nõuetele ja ei keela loomade tapmist.

....

(koht) (kuupäev)

Tempel

.....

(riikliku või heakskiidetud veterinaararsti allkiri)

(*)Täitmine ei ole kohustuslik.

▼B

II LISA

ELUSAD KAHEPOOLMELISED KARPLOOMAD

I PEATÜKK: KOHALDAMISALA

Käesolevat lisa kohaldatakse elusate kahepoolmeliste karploomade suhtes ja analoogia põhjal elusate okasnahksete, elusate mantelloomade ja elusate meritigude suhtes.

II PEATÜKK: KLASSIFITSEERITUD TOOTMISALADELT PÄRIT ELUSATE KAHEPOOLMELISTE KARPLOOMADE AMETLIKUD KONTROLLID

A. TOOTMIS- JA ÜLEKANDEALADE KLASSIFITSEERIMINE

1. Pädev asutus peab kinnitama klassifitseeritavate tootmis- ja ülekandealade asukoha ja piirid. See võib vajaduse korral teha seda koostöös toidukäitlejaga.

2. Pädev asutus peab klassifitseerima tootmisalad, kust ta on lubanud püüda elusaid kahepoolmelisi karploomi, kolme kategooriasse vastavalt fekaalse saastamise tasemele. See võib vajaduse korral teha seda koostöös toidukäitlejaga.

3. Pädev asutus võib klassifitseerida A-klassi aladeks alad, kust võib elusaid kahepoolmelisi karploomasid püüda otsetarbimiseks. Nimetatud aladelt püütud elusad kahepoolmelised karploomad peavad vastama määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VII jao V peatükis kehtestatud elusate kahepoolmeliste karploomade tervishoiunõuetele.

▼M2

4. Pädev asutus võib klassifitseerida B-klassi alaks alad, kust elusaid kahepoolmelisi karploomi võib püüda ja turustada inimtoiduks üksnes pärast töötlemist puhastuskeskuses või pärast ülekandmist, et lõikes 3 nimetatud tervishoiunõuded oleksid täidetud. Nendelt aladelt püütud elusad kahepoolmelised karploomad ei tohi sisaldada rohkem kui 4 600*E. coli* bakterit 100 g liha ja valvulaarvedeliku kohta. Nimetatud analüüsi puhul on standardmeetodiks standardis ISO 16649-3 kirjeldatud viie katseklaasi ja kolme lahjendusega kõige tõenäosema arvu (MPN) määramise katse. Alternatiivseid meetodeid võib kasutada, kui need on valideeritud kõnealuse standardmeetodi alusel vastavalt EN/ISO 16140 kriteeriumidele.

5. Pädev asutus võib klassifitseerida C-klassi alaks alad, kust elusaid kahepoolmelisi karploomi võib püüda ja turustada üksnes pärast ülekandmist pika aja jooksul, et lõikes 3 nimetatud tervishoiunõuded oleksid täidetud. Nendelt aladelt püütud elusad kahepoolmelised karploomad ei tohi sisaldada rohkem kui 46 000*E. coli* bakterit 100 g liha ja valvulaarvedeliku kohta. Nimetatud analüüsi puhul on standardmeetodiks standardis ISO 16649-3 kirjeldatud viie katseklaasi ja kolme lahjendusega kõige tõenäosema arvu määramise katse. Alternatiivseid meetodeid võib kasutada, kui need on valideeritud kõnealuse standardmeetodi alusel vastavalt EN/ISO 16140 kriteeriumidele.

▼B

6. Kui pädev asutus otsustab põhimõtteliselt klassifitseerida tootmis- ja ülekandealaks, peab see:

   a) uurima inim- ja loomset päritolu nakkusallikaid, mis võiksid tõenäoliselt olla nakkusallikaks tootmisaladel;

   b) uurima selliste orgaaniliste saasteainete koguseid, mis esinevad erinevatel aastaaegadel, võttes arvesse püügialade hooajalisi erinevusi nii inim- kui loompopulatsioonides, sademete näitusid, heitvee käitlust jne;

   c) määrama kindlaks saasteainete ringluse tootmisala praeguste ringlusmudelite, batümeetria ning tõusude ja mõõnade tsükli abil;

   ja

   d) koostama tootmisalal elusate kahepoolmeliste karploomade proovivõtukava, mis põhineb olemasolevate andmete uurimisel ning milles proovide arvu, proovivõtukohtade geograafilise jaotuse ja proovivõtusagedusega tagatakse, et analüüsitulemused on uuritava ala osas võimalikult representatiivsed.

▼B

B. KLASSIFITSEERITUD ÜLEKANDE- JA TOOTMISALADE SEIRE

1. Klassifitseeritud ülekande- ja tootmisaladel peab perioodiliselt teostama seiret, mille käigus kontrollitakse:

   a) et elusate kahepoolmelistele karploomade päritolu ja sihtkoha suhtes ei oleks väärkasutust;

   b) elusate kahepoolmeliste karploomade mikrobioloogilist kvaliteeti tootmis- ja ülekandealadel;

   c) tootmis- ja ülekandevett toksiini tootva planktoni ning biotoksiini võimalikku esinemist elusates kahepoolmelistes karploomades;

      ja

   d) keemiliste saasteainete esinemist elusates kahepoolmelistes karploomades.

2. Lõike 1 punktide b, c ja d rakendamiseks tuleb koostada proovivõtukavad, mille kohaselt sellised kontrollid toimuvad korrapäraste intervallide tagant või iga üksikjuhtumi puhul eraldi, kui püügiperiood on ebakorrapärane. Proovivõtukohtade geograafiline jaotus ja proovivõtusagedus peavad tagama, et analüüsitulemused on uuritava ala suhtes võimalikult representatiivsed.

3. Elusate kahepoolmeliste karploomade mikrobioloogilise kvaliteedi kontrollimise proovivõtukavades tuleb eelkõige võtta arvesse:

   a) fekaalse saastumise tõenäoline muutumist,

      ja

   b) A osa lõikes 6 nimetatud parameetreid.

4. Tootmis- ja ülekandevees toksiini tootva planktoni ja elusates kahepoolmelistes karploomades biotoksiinide esinemise kontrollimise proovivõtukavad peavad eelkõige arvesse võtma merelisi biotoksiine sisaldava planktoni esinemise võimalikke muutusi. Proovivõtt peab hõlmama:

   a) korrapärased proovivõtmised muutuste avastamiseks toksiine sisaldava planktoni koostises ning selle geograafilist jaotuses. Karploomade lihas ladestunud toksiinide esinemisele viitavatele tulemustele peab järgnema intensiivne proovivõtmine;

   b) perioodilised toksilisuse uuringud, mille puhul kasutatakse kahjustatud aladelt pärit karploomi, kes on saastumisele kõige vastuvõtlikumad.

5. Proove karploomades esinevate toksiinide analüüsimiseks võetakse üldiselt iga nädal ajal, mil nende püük on lubatud. Seda sagedust võib vähendada teatavatel aladel või teatavat liiki karploomade osas, kui toksiinide või fütoplanktoni esinemist käsitleva ohuanalüüsi põhjal oletatakse, et toksiliste perioodide oht on väga väike. Proovivõtusagedust suurendatakse, kui sellise analüüsi põhjal oletatakse, et iganädalased proovivõtud ei ole piisavad. Ohuanalüüsi vaadatakse perioodiliselt üle, et hinnata toksiinide esinemise ohtu kõnealuste alade elusates kahepoolmelistes karploomades.

6. Kui saadaval on andmed toksiinide ladestumisastmetest samal alal kasvavate liikide rühma osas, võib kasutada indikaatorliikidena kõige kõrgema ladestumisastmega liike. Selle abil lubatakse rühma kõikide liikide kasutamist, kui indikaatorliikide toksiinitasemed on seadusega ettenähtud piirmääradest madalamad. Kui indikaatorliikide toksiinitasemed on seadusega ettenähtud piirmääradest suuremad, on muude liikide püük lubatud üksnes siis, kui muude liikide täiendaval analüüsil ilmneb, et nende toksiinitasemed on piirmääradest madalamad.

7. Planktonite seire osas on proovid veepiirkonna suhtes representatiivsed ja neist saadakse teavet toksiliste liikide esinemise ja populatsioonisuundumuste kohta. Kui avastatakse toksilistes populatsioonides muutused, mis võivad põhjustada toksiinide ladestumist, suurendatakse karploomade proovivõtusagedust või suletakse alad ettevaatusabinõuna seniks, kuni saadakse toksiinianalüüsi tulemused.

8. Keemiliste saasteainete esinemise kontrollimise proovivõtukavade abil peaks olema võimalik avastada, kas ületatakse komisjoni määruses (EÜ) nr 466/2001 ([1]) kehtestatud tasemeid.

([1]) EÜT L 77, 16.3.2001, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 655/2004 (EÜT L 104, 8.4.2004, lk 48).

▼B

C. SEIRE JÄREL TEHTAVAD OTSUSED

1. Kui proovivõtu tulemustest ilmneb, et karploomade tervishoiunorme ei täideta või et on teistsugune oht inimeste tervisele, peab pädev asutus sulgema kõnealuse tootmisala, tõkestades elusate kahepoolmeliste karploomade püüki. Pädev asutus võib siiski tootmisala uuesti klassifitseerida B- või C-klassi tootmisalana, kui see vastab A osas sätestatud asjakohastele kriteeriumidele ja ei ohusta inimeste tervist.

2. Pädev asutus võib taasavada suletud tootmisala üksnes siis, kui karploomade tervishoiunormid vastavad taas ühenduse õigusaktidele. Kui pädev asutus sulgeb tootmise planktoni esinemise või karploomade liialt kõrgete toksiinitasemete tõttu, siis on selle taasavamiseks vaja seadusega ettenähtud piirmääradest madalam tulemus vähemalt kahel järjestikusel katsel, mille tegemise vahel on vähemalt 48 tundi. Pädev asutus võib selle otsuse langetamisel arvesse võtta teavet fütoplanktoni arengusuundumuste kohta. Kui on selgeid andmeid kõnealuse piirkonna toksilisuse dünaamika kohta ja tingimusel, et oleksid kättesaadavad värsked andmed toksilisuse vähenemissuundumuste kohta, võib pädev asutus otsustada taasavada ala, mille puhul ühe proovivõtu põhjal saadud tulemused jäävad seadusega ettenähtud piirmääradest allapoole.

D. SEIRE LISANÕUDED

1. Pädev asutus jälgib klassifitseeritud tootmisalasid, kust ta on keelanud kahepoolmeliste karploomade püügi või kehtivad püügi suhtes eritingimused, tagab, et inimeste tervisele kahjulikke tooteid ei turustataks.

2. Lisaks B osa lõikes 1 nimetatud ülekande- ja tootmisalade jälgimisele tuleb koostada kontrollisüsteem, mis koosneb laborikatsetest, millega tõendatakse, et toidukäitlejad täidavad lõpptoodetele kehtestatud nõudeid kõikidel tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappidel. Nimetatud kontrollisüsteemi abil tõendatakse eelkõige, et mereliste biotoksiinide ja saasteainete tasemed ei ületa ohutustasemeid ja et karploomade mikrobioloogiline kvaliteet ei ohusta inimeste tervist.

E. TEABE KIRJAPANEK JA VAHETUS

Pädev asutus peab:

a) koostama ja ajakohastama nende heakskiidetud tootmis- ja ülekandealade loetelu, kust võib püüda elusaid kahepoolmelisi karploomi käesoleva lisa nõuete kohaselt; loetelus on alade üksikasjalik asukoht ja piirid ning klass, millesse ala on klassifitseeritud. See loetelu tuleb edastada huvitatud osapooltele, keda käesolev lisa mõjutab, näiteks tootjatele ning puhastus- ja väljastuskeskuste käitajatele;

b) viivitamata teatama huvitatud osapooltele, kellel mõjub käesolev lisa, nt tootjad, kogujad ning puhastus- ja väljastuskeskuste käitajad, mistahes muutustest tootmisala asukoha, piiride ja klassi mistahes muutustest või tootmisala ajutisest või lõplikust sulgemisest;

ja

c) tegutsema kiiresti, kui käesolevas lisas ettenähtud kontrollid viitavad sellele, et tootmisala tuleb sulgeda või uuesti klassifitseerida või saab selle taasavada.

F. TOIDUKÄITLEJATE OMAKONTROLLID

Tootmisalade klassifitseerimise, avamise või sulgemise osas otsuse tegemisel võib pädev asutus võtta arvesse nende kontrollide tulemusi, mille on läbi viinud toidukäitlejad või toidukäitlejaid esindavad organisatsioonid. Sel juhul peab pädev asutus määrama labori, kes viib läbi analüüsi ja vajaduse korral võtab proovid; analüüs tuleb läbi viia selle protokolli kohaselt, milles pädev asutus ja toidukäitlejad või kõnealused organisatsioonid on kokku leppinud.

III PEATÜKK: MUJAL KUI KLASSIFITSEERITUD TOOTMISALADEL PÜÜTUD *PECTINIDAE* (KAMMKARPLASTE) AMETLIKUD KONTROLLID

Mujal kui klassifitseeritud tootmisaladel püütud kammkarplaste ametlikud kontrollid viiakse läbi kalaoksjonitel, väljastuskeskustes ja töötlemisettevõtetes. Selliste ametlike kontrollide käigus tõendatakse vastavust määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VII jao V peatükis kehtestatud elusate kahepoolmeliste karploomade tervishoiunormidele ning vastavust nimetatud määruse III lisa VII jao IX peatüki muudele nõuetele.

▼B

III LISA

KALATOOTED

I PEATÜKK: TOOTMIST JA TURULEVIIMIST KÄSITLEVAD AMETLIKUD KONTROLLID

1. Kalatoodete tootmise ja turuleviimise ametlikud kontrollid hõlmavad eelkõige:

   a) lossimise ja esimese müügi hügieeninõuete korrapärast kontrolli;

   b) laevade ja maismaal asuvate ettevõtete, sh kalaoksjonite ja hulgiturgude korrapäraseid inspekteerimisi, mille käigus kontrollitakse eelkõige:

      i) vajaduse korral kas heakskiidutingimused on endiselt täidetud,

      ii) kas kalatooteid käsitletakse nõuetekohaselt,

      iii) hügieeni- ja temperatuurinõuetele vastavust,

      ja

      iv) ettevõtete, sh laevade, ning nende vahendite ja seadmete puhtust ja personali hügieeni;

   ja

   c) ladustamis- ja transporditingimuste kontrolle.

2. Vastavalt lõikele 3 laevade ametlikud kontrollid:

   a) võidakse viia läbi siis, kui laevad randuvad liikmesriigi sadamas,

   b) hõlmavad kõiki laevu, millelt lossitakse kalatooteid ühenduse sadamates lipust olenemata;

      ja

   c) võidakse vajaduse korral, kui selle liikmesriigi pädev asutus, mille lipu all laev sõidab, viib läbi ametliku kontrolli, teostada siis, kui laev on merel või kui see on mõne muu liikmesriigi või kolmanda riigi sadamas.

3. a) Liikmesriigi lipu all sõitva tehas- või külmutuslaeva kontrolli puhul, mis viidi läbi laeva heakskiitmise eesmärgil, teostab sellel liikmesriigi pädev asutus, kelle lipu all laev sõidab, inspekteerimised sellisel viisil, mis vastaks artikli 3 nõuetele, eelkõige artikli 3 lõikes 2 nimetatud tähtaegadele. Vajaduse korral võib nimetatud pädev asutus inspekteerida laeva, kui see on merel või kui see on mõne muu liikmesriigi või kolmanda riigi sadamas.

   b) Kui selle liikmesriigi pädev asutus, kelle lipu all laev sõidab, annab laevale ajutise heakskiidu artikli 3 kohaselt, võib nimetatud pädev asutus anda loa:

      i) muu liikmesriigi pädevale asutusele,

      või

      ii) sellise kolmanda riigi pädevale asutusele, mis on nende kolmandate riikide loetelust, kust kalatoodete import on lubatud ja mis on koostatud artikli 11 kohaselt, läbi viia järelkontrolli eesmärgiga anda täielik heakskiit või pikendada ajutist heakskiitu artikli 3 lõike 1 punkti b kohaselt või jälgida heakskiitmist artikli 3 lõike 4 kohaselt. Vajaduse korral võib nimetatud pädev asutus inspekteerida laeva, kui see on merel või kui see on mõne muu liikmesriigi või kolmanda riigi sadamas.

4. Kui liikmesriigi pädev asutus annab muu liikmesriigi või kolmanda riigi pädevale asutusele loa viia läbi inspekteerimisi enda nimel lõike 3 kohaselt, lepivad kaks pädevat asutust kokku selliseid inspekteerimisi reguleerivates tingimustes. Nimetatud tingimused tagavad eelkõige, et selle liikmesriigi pädev asutus, mille lipu all laev sõidab, saab aruanded viivitamata inspekteerimiste tulemuste ja võimalike puuduste kohta nõuetele vastamisel, et see saaks võtta vajalikud meetmed.

▼B

II PEATÜKK: KALATOODETE AMETLIKUD KONTROLLID

Kalatoodete ametlikud kontrollid peaksid hõlmama vähemalt järgmiseid elemente:

A. ORGANOLEPTILISED UURINGUD

Juhuslikud organoleptilised kontrollid tuleb läbi viia kõikidel tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappidel. Nende kontrollide üks eesmärk on tõendada vastavust ühenduse õigusaktide kohaselt kehtestatud värskuskriteeriumidele. Eelkõige hõlmab see selle tõendamist, et kõikidel tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappidel kalatooted ületavad vähemalt ühenduse õigusaktides kehtestatud värskuskriteeriumide künniseid.

B. VÄRSKUSNÄITAJAD

Kui organoleptiliste uuringute käigus tekib mis tahes kahtlus kalatoodete värskuse osas, võib võtta proove ja esitada need laborikatseteks, et kindlaks määrata kogu lenduvate lämmastikaluste lämmastiku (TVB-N) ja trimetüülamiin-lämmastiku (TMA-N) tasemed.

Pädev asutus kasutab ühenduse õigusaktides kehtestatud kriteeriume.

Kui organoleptilised uuringud tekitavad kahtlust selliste muude tingimuste esinemise osas, mis võivad mõjutada inimeste tervist, võetakse asjakohased proovid tõendamiseks.

C. HISTAMIIN

Juhuslikud histamiini käsitlevad katsed viiakse läbi ühenduse õigusaktides kehtestatud lubatud tasemetele vastavuse tõendamiseks.

D. JÄÄGID JA SAASTEAINED

Seire kord kehtestatakse jääkide ja saasteainete kontrollimiseks ühenduse õigusaktide kohaselt.

E. MIKROBIOLOOGILISED KONTROLLID

Vajaduse korral sooritatakse mikrobioloogilised kontrollid asjakohaste eeskirjade ja ühenduse õigusaktides kehtestatud kriteeriumide kohaselt.

F. PARASIIDID

Juhuslikud katsed tehakse parasiite käsitlevatele ühenduse õigusaktidele vastavuse tõendamiseks.

G. MÜRGISED KALATOOTED

Järgmiste kalatoodete turuleviimise tagamiseks tehakse kontrollid:

▼M2

1. Järgmiste sugukondade mürgistest kaladest saadud kalandustooteid ei ole lubatud turustada: *Tetraodontidae*, *Molidae*, *Diodontidae* ja *Canthigasteridae*. Sugukonda *Gempylidae* kuuluvat värsket, valmis või töödeldud kala, eriti kalaliike *Ruvettus pretiosus* ja *Lepidocybium flavobrunneum*, võib turustada ainult pakendatult/pakitult ja asjakohaselt märgistatult, teavitamaks tarbijat selle ettevalmistamise/kuumtöötlemise meetoditest ja ohust, et toode võib sisaldada mao- ja sooletegevusele ebasoodsalt mõjuvaid ühendeid. Märgisel peab olema tavanimetuse kõrval ka teaduslik nimetus;

▼B

2. biotoksiine, nt *Ciguatera*, või muid inimeste tervisele ohtlikke toksiine sisaldavad kalatooted. Kahepoolmelistest karploomadest, okasnahksetest, mantelloomadest ja meritigudest saadud kalatooteid võib siiski turule viia, kui need on toodetud määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa VI jao kohaselt ja vastavad kõnealuse jao V peatüki punktis 2 kehtestatud normidele.

III PEATÜKK: KONTROLLIDE PÕHJAL TEHTAVAD OTSUSED

Kalatooted tunnistatakse inimtoiduks kõlbmatuks, kui:

1. organoleptiliste, keemiliste, füüsikaliste või mikrobioloogiliste kontrollide või parasiite käsitlevate kontrollide käigus on ilmnenud, et need ei vasta asjakohastele ühenduse õigusaktidele;

2. nende söödavad osad sisaldavad saasteaineid või jääke koguses, mis ületab ühenduse õigusaktides kehtestatud piirmäärasid, või tasemetel, kui arvestatud

▼B

toidu kaudu omastamine ületaks inimeste puhul lubatud omastamist päevas või nädalas;

3. need on saadud:

   i) mürgisest kalast,

   ii) kalatoodetest, mis ei vasta biotoksiinide osas II peatüki G osa punkti 2 nõuetele,

   või

   iii) kahepoolmelistest karploomadest, okasnahksetest, mantelloomadest või meritigudest, kelle puhul mereliste biotoksiinide üldkogus ületab määruses (EÜ) nr 853/2004 nimetatud piirmäärasid;

   või

4. pädev asutus leiab, et need võivad kujutada ohtu rahvatervisele või loomade tervisele või ei kõlba mõnel muul põhjusel inimtoiduks.

▼B

IV LISA

TOORPIIM JA PIIMATOOTED

I PEATÜKK: PIIMATOOTMISETTEVÕTETE KONTROLL

1. Piimatootmisettevõtetes olevate loomade suhtes peab kohaldama ametlikke kontrolle selle tõendamiseks, et täidetakse toorpiima tootmise, eelkõige loomade tervisliku seisundi ja veterinaarravimite kasutamise tervishoiunõudeid.

   Need kontrollid võidakse läbi viia loomade või inimeste tervist või loomade heaolu käsitlevate ühenduse sätete kohaselt läbiviidud veterinaarkontrollide käigus ning neid võib läbi viia heakskiidetud veterinaararst.

2. Kui on alust kahtlustada, et loomatervishoiunõudeid ei ole täidetud, kontrollitakse loomade üldist tervislikku seisundit.

3. Piimatootmisettevõtted läbivad ametlikud kontrollid, mille käigus tõendatakse, et hügieeninõudeid täidetakse. Need ametlikud kontrollid võivad hõlmata inspekteerimist ja/või kutseorganisatsioonide poolt läbiviidud kontrollide järelevalvet. Kui ilmneb, et hügieen on ebapiisav, tõendab pädev asutus, et võetakse asjakohased sammud sellise olukorra parandamiseks.

II PEATÜKK: TOORPIIMA KONTROLL KOGUMISEL

1. Pädev asutus teostab järelevalvet määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa IX jao I peatüki III osa kohaselt läbiviidud kontrollide üle.

2. Kui toidukäitleja ei ole parandanud olukorda kolme kuu jooksul alates pädeva asutuse esimesest teavitamisest kriteeriumidele mittevastavuse kohta bakterite arvu ja keharakkude arvu osas, peatatakse tootmisettevõttest toorpiima tarnimine või — pädeva asutuse eriloa või üldiste juhtnööride kohaselt — kohaldatakse selle suhtes toorpiima töötlemist ja kasutamist käsitlevaid nõudeid rahvatervise kaitsmiseks. Kõnealune peatamine või nimetatud nõuded jäävad kehtima seni, kuni toidukäitleja on tõendanud, et toorpiim vastab jälle kriteeriumidele.

▼B

V LISA

ETTEVÕTTED, MILLE SUHTES EI KEHTI ARTIKLI 12 LÕIKES 1 NIMETATUD LOETELUSSE KUULUMIST KÄSITLEV NÕUE

Järgmised kolmanda riigi ettevõtted ei pea kuuluma artikli 12 lõike 4 kohaselt koostatud ja ajakohastatud loeteludesse:

1. ettevõtted, mis käitlevad loomseid saaduseid, mille kohta ei ole kehtestatud määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisas nõudeid;
2. ettevõtted, mis tegelevad üksnes esmatootmisega;
3. ettevõtted, mis tegelevad üksnes transportimisega;
4. ettevõtted, mis tegelevad üksnes selliste loomsete saaduste ladustamisega, mis ei vaja reguleeritava temperatuuriga ladustamistingimusi.

▼B

VI LISA

IMPORDITOODETEGA KAASASOLEVAID SERTIFIKAATE KÄSITLEVAD NÕUDED

1. Kolmanda lähteriigi pädeva asutuse esindaja, kes annab välja loomsete saaduste partiiga kaasasoleva sertifikaadi, peab sertifikaadi allkirjastama ja tagama, et sellel oleks ametlik tempel. Kui sertifikaat koosneb rohkem kui ühest lehest, kohaldatakse seda nõuet iga lehe suhtes. Tehaslaevade puhul võib pädev asutus lubada sertifikaadile alla kirjutada kaptenil või muul laevaohvitseril.

2. Sertifikaadid peavad olema koostatud kolmanda lähteriigi keeles või keeltes ning selle liikmesriigi keeles, kus toimub piirikontroll, või neil peab kaasas olema kinnitatud tõlge nimetatud keelde või keeltesse. Kui sihtliikmesriik seda nõuab, peab sertifikaatidega samuti kaasas olema kinnitatud tõlge nimetatud liikmesriigi keelde või keeltesse. Liikmesriik võib siiski nõustuda ka mõne muu ametliku ühenduse keele kasutamisega kui tema oma keel.

3. Ühendusse sisenemisel peab partiiga kaasas olema sertifikaadi originaaleksemplar.

4. Sertifikaadid peavad koosnema:

   a) ühest lehest;

      või

   b) kahest või enamast leheküljest, mis on ühtse ja jagamatu lehe osad;

      või

   c) järjestikustest lehekülgedest, mis on nummerdatud nii, et see näitab kindlat lehekülge kogu järjestuses (näiteks 2/4).

5. Sertifikaatidel peab olema kordumatu identifitseerimisnumber. Kui sertifikaat koosneb järjestikustest lehekülgedest, peab see number olema igal leheküljel.

6. Sertifikaat peab olema välja antud enne, kui partii, mille juurde sertifikaat kuulub, lahkub kolmanda lähteriigi pädeva asutuse kontrolli alt.